

“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” 2

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

“ร้อยเอ็ด”

ปี 2560

“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ”²

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

“ร้อยเอ็ด”

ปี 2560

โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ

สถาบันพระปกเกล้า

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุภารัตน์ พรหมสวัสดิ์.

โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ ปี 2560.-- กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า,
2564.

70 หน้า.

1. โรงเรียน. 2. โรงเรียน -- การบริหาร. I. ชื่อเรื่อง.

371

ISBN 978-616-476-217-6

ลิขสิทธิ์สถาบันพระปกเกล้า

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

978-616-476-217-6

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า :

สสม.64-50-200.0

ราคา

180 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2564

จำนวนพิมพ์

200 เล่ม

ออกแบบปก/รูปเล่ม

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

จัดทำโดย

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี

ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-141-9600 โทรสาร 02-143-8186

<http://www.kpi.ac.th>

โรงพิมพ์

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

88/5 วัฒนานิเวศน์ 5 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย

แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง

กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ 02-276-6545 โทรสาร 02-277-813

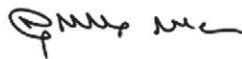
สารผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญของสถาบันพระปกเกล้า คือยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์หลักของสถาบันพระปกเกล้า ในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยสถาบันพระปกเกล้า ได้ยกระดับการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองจากพลเมืองที่ตระหนักรู้ (Concerned citizen) สู่พลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizen) โดยเน้นให้มีการลงมือปฏิบัติผ่านโครงการและเครือข่ายต่างๆ ของสถาบันพระปกเกล้า หากแต่การจะก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น ได้นั้น ต้องสร้างความตระหนักรู้ในความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อนำไปสู่การขยายผลด้วยการเผยแพร่ความรู้ในวงกว้าง อีกทั้งการต่อยอดความรู้สู่การปฏิบัติโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่/ชุมชน ต่อไป

โดยสถาบันพระปกเกล้าในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ดำเนินการสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ผ่านการดำเนินโครงการ การดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย และโรงเรียนพลเมืองจึงถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ หนังสือ**โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ** เล่มนี้เป็นการมุ่งเน้นการนำเครื่องมือของโรงเรียนพลเมืองไปดำเนินการพัฒนาและสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยดำเนินการเปิดพื้นที่ในระดับตำบล เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง (Political Education) วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดทักษะ และเจตคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งยังสามารถที่จะพึ่งตนเองและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ ตลอดจนจัดการและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนได้ในฐานะพลเมือง

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนพลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้รวบรวมตัวอย่างความสำเร็จของการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองผ่านรูปแบบของโรงเรียนพลเมือง จนเกิดเป็นชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่สามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ด้วยตนเองพร้อมกันนี้ยังเป็นชุมชนที่มีสำนึกรับผิดชอบ มีวินัย มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์ และมีจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

สถาบันพระปกเกล้า หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของตัวอย่างความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่อันเกิดจากความสำเร็จเล็กๆ ที่ดำเนินการร่วมกัน ในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองให้กับผู้อ่านหรือชุมชน/พื้นที่ ที่กำลังดำเนินการสร้างพลเมือง สร้างความมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในระบอบประชาธิปไตยและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของตนเอง ซึ่งความเป็นพลเมืองที่แท้จริงมิใช่เพียงแค่การไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นเท่านั้น แต่การเป็นพลเมืองที่แท้จริงยังต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและร่วมพัฒนาพื้นที่/ชุมชนให้เกิดการต่อยอดและขยายองค์ความรู้สู่ลูกหลาน เยาวชนรุ่นหลัง ๆ ต่อเนื่องและสืบไป

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

เรื่องดีๆ มีไว้แบ่งปัน

สถาบันพระปกเกล้า ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้การศึกษาแก่พลเมือง และการปลูกจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองอย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีโครงการโรงเรียนพลเมืองขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า **“สร้างพลเมืองให้มีคุณภาพ ด้วยวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ประเทศไทยจะพัฒนาอย่างยั่งยืน”** ซึ่งวิธีการที่จะนำไปสู่ปรัชญาข้างต้นได้นั้น จะต้องพัฒนาประชาชน ให้ทุกคนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมีคุณภาพและคุณธรรมมีสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างแท้จริงในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและสิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือ ความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมี **“การลงมือกระทำ”** อย่างถูกต้องเหมาะสมจริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งความจริงจังและต่อเนื่องนั้นจะเกิดขึ้นได้ ประชาชนในสังคมจะต้องมี **“จิตสำนึกความรับผิดชอบ”** ร่วมกัน ดังนั้นโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดจึงเน้นการลงมือทำอย่างมีทักษะและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบ้านเมืองซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่

สถาบันพระปกเกล้ามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ **“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ”** ภายใต้การดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันทั้งร่างกาย และแรงใจ ให้ผู้อ่านหรือผู้ที่กำลังสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จะสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการขับเคลื่อนจิตสำนึกความเป็นพลเมืองสร้างต้นแบบที่ดีให้กับสังคมประชาธิปไตยสืบต่อไป

(นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ)

รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

มุมมองดีๆ มีไว้ชวนคิด

จริงหรือไม่?...จิตสำนึกพลเมือง “สร้างได้”

การจะสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้นั้นต้องเริ่มที่ตนเอง ขยายต่อชุมชน และสังคมเพื่อให้เกิดพลเมืองที่เข้มแข็งมีคุณภาพและเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน เพราะมนุษย์ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับความเป็นพลเมือง แต่เราสามารถทำให้เกิดความเป็นพลเมืองได้ โดยสร้างสำนึกพลเมืองผ่านบันได 5 ขั้น คือการปลูก การปรับ การขยับ การสลบ และการทำซ้ำ ๆ เพื่อให้การเป็นพลเมืองได้หยั่งรากฝังลึกลงสู่จิตสำนึกของตนเองและผู้อื่นในสังคมต่อไป

คำว่า “พลเมือง” มาจากคำ 2 คำ คือคำว่า “พละ + เมือง” อันหมายถึง ผู้เป็นพลังหรือเป็นกำลังให้แก่บ้านเมือง ซึ่งพลเมืองที่ดีนั้นต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด มีคุณธรรม มีจริยธรรม พลเมืองทุกคนล้วนมีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศที่อยู่ภายใต้ผู้ปกครองเดียวกันแต่การเป็นพลเมืองที่ดีนั้นจะต้องตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเพื่อให้เป็นสังคมและเป็นประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริงตามหลักการทางประชาธิปไตย ปัจจุบันมีการพูดถึงความแตกต่างของ พลเมือง ประชาชน และราษฎร มากมาย หากแต่ทุกคนที่เกิดมาล้วนเป็นพลเมือง เป็นประชาชน เป็นราษฎร ของประเทศด้วยกันทั้งสิ้น หากแต่การจะเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ต้องมีความตระหนักรู้ ต้องมีความกระตือรือร้น ที่จะแก้ไข ปัญหาและพัฒนาพื้นที่/ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่ง ในการปลูก ปรับ ขยับ สลบ ซ้ำ ๆ ในการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ที่มีทั้งพลเมืองตระหนักรู้ และพลเมืองกระตือรือร้น ผ่านการดำเนินโครงการโรงเรียน พลเมืองของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด และยังเป็นอีกตัวอย่างของความสำเร็จที่เด่นชัดของการสร้างความ เป็นพลเมือง ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนจนเกิดเป็นความเข้มแข็งตามความ ต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้ ซึ่งชุมชนสามารถจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดย

ใช้หลักการพึ่งตัวเอง ใช้หลักค่านิยม รูปแบบและกระบวนการประชาธิปไตย เป็นผลให้
พลเมืองทุกคนในชุมชนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ”
จะเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่าน ผู้ที่กำลังจะพัฒนาให้เกิดพลเมืองขึ้น
ชุมชน/พื้นที่ นำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง แล้วท่านจะพบว่า “พลเมือง”
ที่แท้จริงเกิดจากการลงมือทำ ไม่ใช่เพียงแค่คำอธิษฐาน

(นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง

สถาบันพระปกเกล้า

ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ

“วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ”

ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นศูนย์หนึ่งของจำนวนศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั้ง 56 จังหวัดทั่วประเทศ ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในวิถีประชาธิปไตยมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน/พื้นที่ โดยศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เริ่มต้นจากการสร้างรากฐานความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จากระดับปฏิบัติไปสู่ระดับนโยบาย และในเวลาเดียวกันจากระดับนโยบาย ไปสู่การลงมือปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้ เป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง ที่ส่งเสริมให้พื้นที่เกิดการมีส่วนร่วมเกิดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองผ่านการขับเคลื่อนของคนในชุมชน และยังเป็นการสร้างโอกาส สร้างความเสมอภาคให้กับคนในชุมชนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังได้ผลักดันให้เกิดประชาธิปไตยในพื้นที่ จากชุมชนเล็ก ๆ ขยายสู่ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะเราเชื่อว่า “วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ” เมื่อไหร่ที่เราเลิกพูด เมื่อนั้นเราจะปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ที่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการสร้างพลเมืองที่มีทั้งความตระหนักรู้และกระตือรือร้น

ให้เกิดขึ้นในพื้นที่จนเกิดเป็นความสำเร็จหนึ่งๆที่เรียกว่า “พลเมืองต้นแบบ” ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติตนบนพื้นฐานของ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ อย่างแท้จริง

พร้อมกันนี้ในนามของประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการกำลังใจสำหรับผู้ที่สนใจหรือกำลังดำเนินการสร้างพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานของ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้เป็นชุมชนแห่งพลเมืองต่อไป

(ดร.จিরวรรณ สิทธิศักดิ์)

ประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมากกว่า 80 ปี ซึ่งคำว่าประชาธิปไตยมาจากคำสองคำ คือ “ประชา+อธิปไตย” หมายถึงอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ดังนั้นประชาธิปไตยของไทย หัวใจสำคัญจึงอยู่ที่ประชาชน อันเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นพลเมืองกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศมาอย่างต่อเนื่อง

บ้านเมืองและประเทศชาติจะพัฒนาได้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้นำเพียงคนเดียว หากแต่ขึ้นกับพลังของพลเมืองในประเทศ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองจึงเริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชนจนถึงผู้ใหญ่ ซึ่งนับว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญมาก โดยสถาบันพระปกเกล้า ได้ดำเนินการร่วมกับศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั้ง 56 จังหวัดทั่วประเทศ ในการสร้าง ปลุก และปลุก จิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้กับประชาชนในพื้นที่ จนสามารถเกิดเป็นกระบวนการหนึ่งที่เรียกว่า “นโยบายสาธารณะ” และผลักดันนโยบายสาธารณะนั้นให้เกิดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้คุณภาพชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในที่ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เป็นการรวบรวมตัวอย่างความสำเร็จหนึ่งของการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ที่นำยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองไปลงมือปฏิบัติ ผ่านการจัดตั้งโรงเรียนพลเมือง ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามอัธยาศัย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาเรียนรู้ โดยไม่เสียงบประมาณส่วนตัว ตลอดจนถึงส่งเสริมให้เกิดทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และกำหนดให้เป็นนโยบายสาธารณะที่เกิดมาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน อันเป็นการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และเสียสละ เข้ามาร่วมดำเนินการพัฒนา และสร้างความเป็นพลเมืองกับสถาบันพระปกเกล้า จนเกิดความสำเร็จที่เด่นชัด และเป็นรูปธรรม และพร้อมจะเดินหน้าก้าวผ่านวิกฤตสถานการณ์อันเป็นอุปสรรค ที่ท้าทายของการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นพลเมืองไปด้วยกันอย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืนตลอดไป

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

บทนำ

1

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

9

5.โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

19

6.โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

27

7. โรงเรียนพลเมืองพนมไพรหนองพอก

33

8. โรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง อำเภอกษัตริย์ศึก

40

9. โรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย อำเภอกษัตริย์ศึก

46

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

53

รายนามนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

53

รายการอ้างอิง

55

“โรงเรียนสร้างคน.....พลเมืองสร้างชาติ” ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

...โรงเรียนพลเมือง... เป็นเครื่องมือหนึ่งแห่งการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในประเทศชาติซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า เป็นรูปแบบการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองหนึ่งที่มีมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้ มีศักยภาพในการร่วมกันป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนโดยใช้หลักการพึ่งตัวเองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเกิดสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนสามารถตัดสินใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนตามหลักค่านิยมหลักการรูปแบบและกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การจัดตั้งโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ในชุมชนของตนเองนั้นจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะให้พลเมืองทุกคนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีอุดมการณ์ ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีและจำเป็นต่อการส่งเสริมวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย...

“สร้างพลเมืองให้มีคุณภาพ ด้วยวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ประเทศไทยจะพัฒนาอย่างยั่งยืน”

หากถามทุกคนว่า “ประชาธิปไตยคืออะไร” บางคนคงจะตอบไม่ได้หรือนึกไม่ออกและคำตอบที่ได้ยินบ่อย ๆ คือการเลือกตั้งเท่านั้นคือประชาธิปไตย ซึ่งเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเข้าใจความหมายและวิธีการของระบอบประชาธิปไตยต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสิทธิหน้าที่ บทบาทและความสำนึกรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นประชาธิปไตยที่ทุกคนเรียกหาจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมยังเป็นเพียงผู้ที่ยืนดูอยู่เฉยๆ และรอให้คนอื่นแก้ไขปัญหาโดยไม่สนใจว่าจะอะไรจะเกิดกับตัวเราและประเทศชาติ จนในที่สุดก็จะนำมาซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเพราะทุกคนต่างมีความคิด ความเชื่อ และผลประโยชน์ที่แตกต่างกันอย่างสุดโต่ง

ความรู้ ความเข้าใจ และการลงมือปฏิบัติอย่างมีสำนึกต่อวิถีประชาธิปไตย สิทธิหน้าที่ และค่านิยมประชาธิปไตย จึงเป็นพื้นฐานและปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จ ในการที่จะปรับเปลี่ยนคนจากที่มองหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมาเป็นพลเมืองที่เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งถือว่าเป็นพลังที่สำคัญของบ้านเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย การพัฒนาประชาชน ให้ทุกคนเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีสำนึก ความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจึงจะทำให้ประชาธิปไตยยั่งยืนได้ในที่สุด

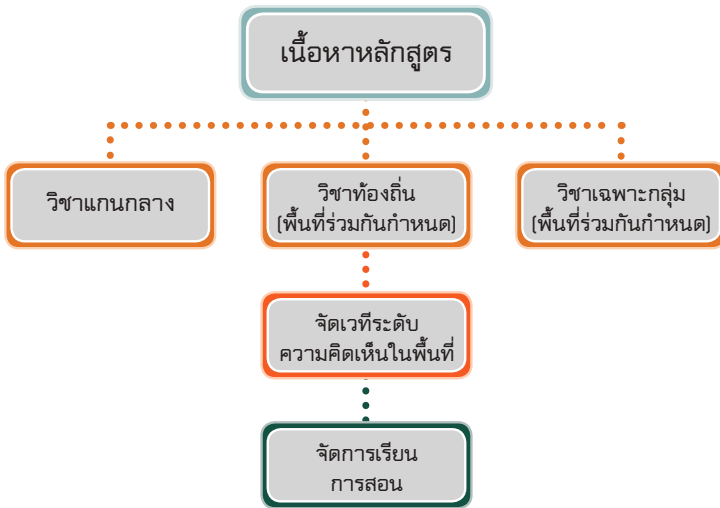
...จากประชาชนเป็นพลเมือง ผ่านการ “ลงมือทำ”...

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย คือการทำให้ประชาชน เป็นพลเมืองหรือสร้างจิตสำนึกพลเมืองให้เกิดขึ้น หากเปรียบจิตสำนึกเป็นต้นไม้หรือ ต้นจิตสำนึก วิธีการจะปลูกต้นจิตสำนึกให้เจริญงอกงามหรือการจะเปลี่ยนจากประชาชน จะเป็นพลเมืองได้นั้น ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยี่ง ที่ต้องมี แต่นั่นก็เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น หากสิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือ ความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการ “ลงมือกระทำ” อย่างถูกต้องเหมาะสม จริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งความจริงจังและต่อเนื่องของการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นได้ ประชาชน ในสังคมจะต้องมี “จิตสำนึกความรับผิดชอบ” ร่วมกัน ดังนั้น การมีความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย การลงกระทำอย่างมีทักษะและประสิทธิภาพ และมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อบ้านเมือง จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้น ผ่านการสร้างความร่วมมือกันระหว่างสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า และศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั่วประเทศ

เป้าหมายโรงเรียนพลเมือง

แผนภาพเนื้อหาหลักสูตรโรงเรียนพลเมือง

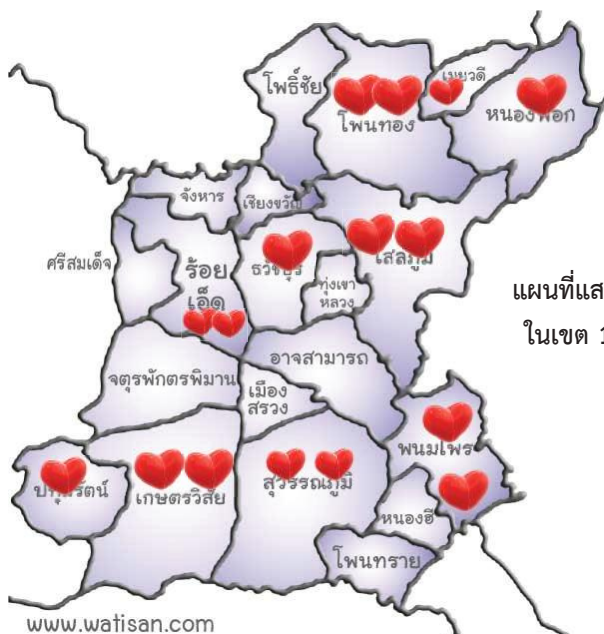
คำว่า “โรงเรียนพลเมือง” หากใครฟังแรก ๆ อาจจะมีคำอุทานออกมาดัง ๆ ว่า “เอ๊ะ...โรงเรียนอะไร???...” ทำไมตั้งชื่อว่าโรงเรียนพลเมือง และเริ่มต้นมาได้ยังไง??...

“โรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียน แต่เป็นพื้นที่ ที่ให้ทุกคนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกัน”

โรงเรียนพลเมืองมีจุดเริ่มต้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ดำเนินโครงการในรูปแบบของโรงเรียนพลเมืองกล่าวคือเป็นการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันในสิ่งที่สนใจและพัฒนาเป็นศักยภาพความเป็นพลเมืองให้กับคนในพื้นที่สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้นำแนวทางนี้มาประยุกต์และพัฒนาเป็นหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองและเริ่มนำร่องเปิดโรงเรียนพลเมืองแห่งแรกในจังหวัดศรีสะเกษ จนประสบความสำเร็จจวบถึงปัจจุบันนี้

ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ.2557 ย่างเข้าปี พ.ศ.ใหม่ อย่างปี พ.ศ.2558 การดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองได้เริ่มต้นขึ้นโดยมองพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นพื้นที่แห่งการบูรณาการ และสร้างให้เป็นพื้นที่ต้นแบบหรือที่เรียกกันจนติดปาก ชินหว่า “ร้อยเอ็ด โมเดล” โดยได้นำหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองเข้ามาพูดคุย และเสนอให้กับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองได้เล็งเห็นแล้วว่าจังหวัดร้อยเอ็ดสามารถทำให้เกิดความเป็นพลเมืองได้...

“ร้อยเอ็ด” จังหวัดแห่ง “โรงเรียนพลเมือง”

...“สิบเอ็ดประตูเมืองงาม เรืองนามพระสูงใหญ่
ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี
มหาเจดีย์ชัยมงคล งามน่ายลบึงพลาญชัย
เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ”...

คำขวัญจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ด หรือ **เมืองสาเกตนคร** หนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง บริเวณตอนกลางของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่น บริเวณตอนล่างมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูลและแยกย่อยออกเป็นลำน้ำชี ลำน้ำพลับพลา และลำน้ำเตา มีที่ราบต่ำอันกว้างขวาง เรียกว่า **“ทุ่งกุลาร้องไห้”** จังหวัดร้อยเอ็ดแบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 192 ตำบล 2,446 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1. อำเภอมืองร้อยเอ็ด	2. อำเภอธวัชบุรี
3. อำเภอจังหาร	4. อำเภอเชียงขวัญ
5. อำเภอศรีสมเด็จ	6. อำเภอจตุรพักตรพิมาน
7. อำเภอเมืองสรวง	8. อำเภอทุ่งเขาหลวง
9. อำเภอเสลภูมิ	10. อำเภออาจสามารถ
11. อำเภอโพธิ์ชัย	12. อำเภอเกษตรวิสัย
13. อำเภอโพนทอง	14. อำเภอสุวรรณภูมิ
15. อำเภอปทุมรัตต์	16. อำเภอพนมไพร
17. อำเภอเมยวดี	18. อำเภอหนองฮี
19. อำเภอหนองพอก	20. อำเภอโพนทราย

ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่แบ่งการปกครองมากที่สุด และมีจำนวนประชากรที่มากถึง 1,310,259 คน ชาย 654,508 คน หญิง 655,751 คน โดยอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 118,789 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอเสลภูมิ มีจำนวน 108,063 คน และอำเภอสุวรรณภูมิ มีจำนวน 106,451 คน

...1 สัญชาติ 10 ภาษา...

จังหวัดร้อยเอ็ดพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยความหลากหลายทั้งภาษากลุ่มชาติพันธุ์ วิถีและวัฒนธรรม โดยประชากรกลุ่มหลัก คือชาวไทยอีสานเดิม มีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ที่เรียกว่า “สำเนียงร้อยเอ็ด” จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์พบว่า ไม่มีภาษาไหนในท้องถิ่นอีสานอื่น หากแต่กาลเวลาเปลี่ยน ยุคสมัยใหม่เข้ามาจนเกิดเป็นประชากรชาวไทยอีสานใหม่ที่โยกย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานและสร้างครอบครัว นอกจากนี้ยังมีประชากรกลุ่มภาษาส่วย-กูย ซึ่งเป็นคนที่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดเดิมอยู่แล้ว และมีเชื้อสายเป็นชาวส่วยหรือกูย มีกลุ่มประชากรกลุ่มภูไทหรือผู้ไท กลุ่มไทยอ๋นเป็นกลุ่มที่มีเชื้อสายมาจากแขวงคำม่วน และนอกจากนั้นยังมีกลุ่มประชากรที่อพยพเข้ามาอาศัยในจังหวัดร้อยเอ็ดในภายหลังอีกมากมาย ได้แก่ กลุ่มชาวจีนชาวเวียดนาม และแขก

ด้วยความหลากหลายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร้อยเอ็ด การพัฒนาหรือจะแก้ไขปัญหาจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจไม่เข้าถึงและไม่เข้าใจกัน ยิ่งระบบการศึกษาเองด้วยล่ะก็ อาจจะเป็นเพียงความฝันที่ทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ร้อยเอ็ดไม่ใช่จังหวัดที่เล็ก ๆ แต่เป็นจังหวัดที่ใหญ่พอสมควร หากอยากมีความรู้ต้องแลกมาซึ่งความสูญเสีย มีคำกล่าวหนึ่งที่ว่า “การศึกษาคือการลงทุน” นี่เป็นสิ่งที่กล่าวได้ถูกต้องที่สุด หากแต่จะลงทุนได้ต้องมีทุนที่เพียงพอ...

ไหนล่ะทุน???...

จะหาทุนเพื่อการศึกษาได้จากที่ไหน???...

นี่เป็นคำถามที่ยังคงคาใจของใครหลายคนในร้อยเอ็ด และเพียงแค่อคิดในใจ ด้วยเสียงอันดังก้องว่า “ขอแค่ให้ลูก-หลานได้เรียนก็เพียงพอแล้ว สำหรับคนหาเช้ากินค่ำ”

นี่เป็นเพียงปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด ในยุคแห่งการแข่งขันเช่นนี้ หากแต่ปัญหาที่ยิ่งใหญ่กว่านี้ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตจริง ๆ ของชาวร้อยเอ็ดกลับเป็นปัญหาปากท้อง ด้วยระบอบการพัฒนาที่ทุกคนเรียกว่า “ประชานิยม” ทำเอาคนร้อยเอ็ดขาดเจ็บสาหัสมานับครั้งไม่ถ้วน แต่เหตุการณ์ที่คงเป็นสาเหตุหลัก กระทั่งจิตใจและความเป็นอยู่และทำให้ชาวร้อยเอ็ดหมดซึ่งกำลังใจ หมดศรัทธาในระบอบประชานิยมเห็นทีคงจะเป็น “โรคร้อยเอ็ด” หลายคนอาจคุ้นหูและผ่านตา แต่หลายคน (คนยุคใหม่) อาจจะไม่เคยได้ยิน หากจะให้เล่าทั้งหมดอย่างละเอียดเห็นทีจะเป็นเรื่องยากที่จะอธิบายให้เข้าใจในคราวเดียว แต่หากจะให้เล่าสั้น ๆเราก็มามีเริ่มกันเลยดีกว่าเอาเริ่ม...

...“โรคร้อยเอ็ด” เป็นคำที่ใช้เรียกปรากฏการณ์การใช้จ่ายเงินซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ในความเป็นจริงแล้ว การซื้อเสียงในการเลือกตั้งคงจะมีมานานแล้ว แต่ที่มึความรุนแรงมากเป็นพิเศษ จนมีการเรียกขานกันว่า “โรคร้อยเอ็ด” โดยเกิดจากการที่มีผู้มีอิทธิพลใหญ่ในพื้นที่ตั้งโต๊ะแจกเงินซื้อสิทธิขายเสียงอย่างเปิดเผยเพราะเหตุผลเดียวในใจคือ “แพ้ไม่ได้” แม้กระทั่งเจ้าเมืองก็ทิ้งเมืองตำรวจก็ทิ้งโรงพักเพราะบารมีนักการเมืองระดับอดีตนายกรัฐมนตรี จึงปล่อยให้ลอยนวลแจกเงินซื้อเสียงกันได้อย่างเย้ยฟ้าทำดิน โครนี้ได้ระบาด เป็นการซื้อสิทธิขายเสียงทั่วประเทศจนกลายเป็นวัฒนธรรมการเมืองของชาวบ้านคนไทยที่ต้องมีเงินมีทองหรือข้าวของติดไม้ติดมือเมื่อถึงฤดูเลือกตั้ง...

ผู้เรียบเรียง รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต

จากโรคระบาดสู่การปรับที่ถูกรื้อ

หลายต่อหลายครั้งที่มีผู้กล้าเข้ามาท้าทายกับโรคระบาดนี้หากแต่กลับเป็นวิธีที่ยังไม่ถูกต้องและยังไม่ถูกใจ ทำให้ชาวร้อยเอ็ดยังคงหวาดกลัวและหวาดระแวงต่อหน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปอยู่ ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ผลตอบรับกลับมากลับไม่สวยงามอย่างทีคิด หากแต่สถาบันพระปกเกล้ากลับเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งทีเข้าไปในพื้นที่ร้อยเอ็ดผ่านการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะ...ไม่มีใครเชื่อในสิ่งที่พูด หากไม่มีมือทำ

ให้เห็น... จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ดขึ้นเมื่อปี 2551 เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในพื้นที่ระหว่างภาคประชาชน และภาครัฐ โดยประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาชุมชนด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ประชาชนทุกคนมีความสามารถหากแต่ขาดเครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนเท่านั้น “สิ่งที่มีเรายื่นให้ สิ่งที่ได้มาเราแบ่งปัน” นี้คือคติการทำงานของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ที่ยึดถือและดำเนินการในพื้นที่ร้อยเอ็ดเสมอมา

“โรงเรียนพลเมือง” จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งแห่งการพัฒนาที่สำคัญส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองมี และยื่นให้ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด

...หากจะแก้โรคร้อยเอ็ดที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้นั้นสิ่งแรกที่เร่งดำเนินการนั้นคือการ “สร้างพลเมือง” ...

แน่นอนต้องพบกับคำถามตามมาอีกว่า???

...พลเมืองคืออะไร???

...พลเมืองสร้างได้อย่างไร???

...พลเมืองเป็นอย่างไร???

...ทำไมต้องเป็นพลเมือง???

และอีกร้อยล้านคำถามมากมายที่ล้วนต่างสงสัยเกี่ยวกับคำว่า “พลเมือง” นี้คงเป็นคำถามที่ทุกคนล้วนต้องการหาคำตอบให้กับตนเองกันทั้งสิ้น

กลยุทธ์ ที่ไม่ธรรมดาของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้าที่ไม่เคยบอกต่อที่ไหนมาก่อนแน่นอนว่าจะไม่บอกว่าพลเมืองคืออะไร หากอยากเป็นอยากสร้างต้องเข้ามาเรียนรู้ไม่มีใครไปบอกเราหรือไปสอนให้เราเป็นพลเมืองได้หากเราไม่ลงมือเรียนรู้เอง โรงเรียนพลเมืองจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่เนื่องจากการสร้างความเป็นพลเมืองเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะและเสริมสร้างอย่างต่อเนื่อง การเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนในชุมชนเป็นหลัก มาเรียนรู้ พัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนไปด้วยกันผ่านการมีส่วนร่วม จึงเป็นเป้าหมายหลักแห่งการสร้างพลเมืองอย่างต่อเนื่องของจังหวัดร้อยเอ็ด

...20 อำเภอ กับ 16 โรงเรียนพลเมือง... หากจะกล่าวถึงความต่อเนื่อง และกว้างขวาง ของพื้นที่โรงเรียนพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดนั้นนับว่าเป็นการเปิดที่

อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว หากแต่เป้าหมายสำคัญนั้นกลับใช้จำนวนโรงเรียนพลเมือง หรือผู้เข้าเรียน แต่เป้าหมายหลักที่แท้จริงคือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในชุมชน ประชาชนมีจิตสำนึกต่อตนเองและสาธารณะมีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยในตนเอง นี้ต่างหากที่เป็น “หัวใจ” สำคัญในการพัฒนา ปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดมีพื้นที่ โรงเรียนพลเมือง ที่รวมตัวกันจัดกิจกรรมดีต่อชุมชน สังคม ถึง 16 โรงเรียนทั่วจังหวัด ซึ่งล้วนแต่มีกิจกรรมดี ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคม ทั้งสิ้น ซึ่งประกอบไปด้วย

**ตารางแสดงรายละเอียดการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง 10 อำเภอ
จังหวัดร้อยเอ็ด**

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
1.โรงเรียนพลเมือง ธวัชบุรี อำเภอ ธวัชบุรี	5.โรงเรียนพลเมือง พนมไพร อำเภอ พนมไพร	10.โรงเรียน พลเมืองเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด	13.โรงเรียนพลเมือง ตำบลนาवल อำเภอพนมไพร	15.โรงเรียน พลเมืองปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์
2.โรงเรียนพลเมือง โพนทอง อำเภอ โพนทอง	6.โรงเรียนพลเมือง หนองพอก อำเภอ หนองพอก	11.โรงเรียน พลเมืองสะอาด สมบูรณ์	14.โรงเรียน พลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี	16.โรงเรียน พลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง
3.โรงเรียนพลเมือง หินกอง อำเภอ สุวรรณภูมิ	7.โรงเรียนพลเมือง เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รุ่น 1	12.โรงเรียนพลเมือง เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รุ่น 2		
4.โรงเรียนพลเมือง สระคู อำเภอ สุวรรณภูมิ	8.โรงเรียนพลเมือง เหล่าหลวง อำเภอ เกษตรวิสัย			
	9.โรงเรียนพลเมือง ดงครั่งน้อย อำเภอ เกษตรวิสัย			

“...วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ...”

จากคำกล่าวที่ว่า “วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ” คือคำปณิธาน ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่รอช้าในการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในพื้นที่ผ่านการสร้างความ เป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดจากการก่อตั้งโรงเรียนพลเมือง เพราะเราเชื่อเสมอมาว่า “โรงเรียนสร้างคน...(เกิดเป็น)...พลเมืองสร้างชาติ” ผ่านการเล่าเรื่องราวความสำเร็จ จากบุคคล **สุ** ความสำเร็จในพื้นที่ จนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นแรงผลักดันให้ จังหวัดร้อยเอ็ดขยายสู่พื้นที่แห่งพลเมืองต่อไป

“ภาพความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่
เกิดจากภาพความสำเร็จเล็กๆ ที่ร่วมกัน”

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร ... สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

1. โรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมือง ของโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี ประกอบด้วย

1. **ผู้ใหญ่สัญญาชัย ช่องวารินทร์** ที่รักในการปลูกหญ้า สร้างฝัน ตามรอย เศรษฐกิจพอเพียง หัวใจนักพัฒนา รักสันโดษ แต่ไม่ละการเรียนรู้

2. **นางสีลา สุขสะอาด** ผู้รักในการเรียนรู้ ชื่นชอบการเปลี่ยนแปลงตนเอง และลงมือปฏิบัติโดยทันทีหากสิ่งนั้นจะทำให้ชุมชน/สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองสู่ การแก้ปัญหาในพื้นที่ จากโครงการหลุมรางพอเพียง สู่แหล่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่แห่งโคก หนอง นา โมเดล ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประชาชนหัวใจพอเพียงได้เข้ามาศึกษา เรียนรู้ และสอบถามจากวิทยากรพลเมืองในพื้นที่ตำบลไพศาล อำเภอธวัชบุรี จังหวัด ร้อยเอ็ด ได้ผ่านการผลักดันของนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งเกษตร พอเพียงในปัจจุบัน

2. โรงเรียนพลเมืองโพหนอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองโพหนอง ประกอบด้วย

1. **พ่อพยนต์ ปัญญาภา** นักปราชญ์แห่งโพหนองที่พยายามเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงมาโดยตลอด แม้ที่ผ่านมาจะพบแต่ความล้มเหลวนั้นไม่ได้หมายความว่าให้หยุดพยายาม เมื่อวิธีการทางทฤษฎีที่ฟังมาใช้กับชาวบ้านไม่ได้ผล ความเชื่อ ความศรัทธา จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ปลูกจิตสำนึกในตัวคนมาเป็นตัวแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง เทคนิคง่าย ๆ ที่แสนธรรมดา บวกกับภูมิปัญญาของนักปราชญ์อายุเป็นเพียงตัวเลขที่เต็มไปด้วยประสบการณ์

2. **พ่อจตุพล คำแดงไสยย์** ผู้รักในความเป็นธรรม มองจุดต่างเป็นจุดร่วม มองผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและเชื่อเสมอว่าการทำงานเป็นทีมย่อมได้ผลดีกว่าทำงานเพียงคนเดียว การเรียนรู้ไม่ได้กำหนดที่อายุแต่การเรียนรู้มักเกิดกับคนทุกอายุหากไม่หยุดพยายาม

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองสู่การแก้ปัญหาในพื้นที่ จากโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิ ขายเสียง ในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยมีแนวคิดที่ว่าเริ่มต้นจากการเลือกตั้งเล็ก ๆ ในหมู่บ้านก่อนแล้วค่อย ๆ เรียนรู้ผ่านการถอดบทเรียน ถึงจะนำไปขยายสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป จากการดำเนินการดังกล่าวสามารถพูดได้อย่างเต็มปากว่าสำเร็จ 100% ไม่มีการใช้เงินในการเลือกตั้ง จนนำไปสู่การขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียงอย่าง ตำบลหินกอง และขยายสู่พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

3. โรงเรียนพลเมืองหินกอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลหินกอง ประกอบด้วย

1. **ผู้ใหญ่อภิจักร ภูสนาม** อดีตผู้ใหญ่บ้านโพหนอง หมู่ 5 ตำบลหินกอง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จุดเด่นมักเป็นคนจะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะได้เห็น สัมผัส และลงมือปฏิบัติ ด้วยตัวเอง ผ่านการเข้าไปเรียนรู้ ลองผิด ลองถูกด้วยตัวเองจนเกิดเป็นการดำเนินงานทุกอย่างในฐานะผู้ใหญ่บ้านโดยลำพังจนกระทั่งเข้าเรียนที่โรงเรียนพลเมือง จึงมีจุดเปลี่ยนที่ทำให้กระตุ้นต่อมความท้าทายอีกครั้ง ในการเปลี่ยนตัวเองเป็นพลเมือง ดำเนินการเพื่อส่วนรวม ด้วยส่วนรวม จนเกิดเป็นพลเมืองตัวอย่าง

ด้านการพัฒนาประชาธิปไตย ในการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในหมู่บ้าน และเป็นผู้ขยายความรู้ให้ชุมชน/หมู่บ้านอื่นทั่วจังหวัดร้อยเอ็ด

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ทำให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ด้วยสถานการณ์การเลือกตั้งที่เข้ามา ณ ขณะนั้นบวกกับเจตนาของอดีตผู้ใหญ่บ้านที่อยากจะเปลี่ยนแปลงให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ และโปร่งใส การดำเนินงานโดยนำแนวคิดของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพหนองมาใช้จึงเป็นแนวคิดที่ได้ผลดีที่สุด จนทำให้พื้นที่ หมู่บ้านโพหนอง หมู่ 5 ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นพื้นที่ต้นแบบในการเลือกตั้งสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง และเป็นพื้นที่แห่งประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบ

4. โรงเรียนพลเมืองสระคู

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลสระคู ประกอบด้วย

1. **นางสาวประภากร โพธิ์หมุด** รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะเด่นรักการเรียนรู้ มุ่งมั่นและตั้งใจทำงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบมาได้อย่างดีที่สุดหากแต่ยังมีความเขินอายและยังไม่กล้าแสดงออก หากจะให้ทำงานอะไรที่เป็นเบื้องหลังย่อมทำได้ดีเสมอ แต่ต้องทำงานเบื้องหน้าอาจจะไม่กล้า และประหม่าการเปลี่ยนแปลงตัวเองจากโอกาสของรั้วโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดพัฒนาการในตัวเองมากขึ้นจนกลายเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ทำงานเพื่อส่วนรวมได้ทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองนอกจากจะทำให้เกิดพลเมืองในพื้นที่แล้ว ยังเกิดพื้นที่ต้นแบบแห่งการแลกเปลี่ยนพื้นที่แห่งการจัดการขยะเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและเป็นพื้นที่แห่งพลเมืองจิตสาธารณะ จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งพลเมืองที่สมบูรณ์แบบพื้นที่หนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด

5. โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ ประกอบด้วย

1. **นายสิทธิพร ภูมิฐาน** ลักษณะเด่นของสารวัตกรำนันตำบลขวาว คือ การเป็นผู้นำต้องนำจริง ๆ ก่อน ต้องรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ต้องลองในสิ่งที่ต้องลองก่อน เพื่อเป็น

การนำร่อง ทำเป็นตัวอย่างให้กับประชาชน ให้กับลูกบ้านของเราได้ ผู้นำไม่จำเป็นต้องนำทุกเรื่อง แต่ทุกเรื่องผู้นำต้องเรียนรู้และเข้าใจให้ไว เพื่อเอาองค์ความรู้นั้นมาปรับ ประยุกต์ใช้กับสังคม/ชุมชน ของตนเองให้ได้มากที่สุด นี่คือนักขณะผู้นำแห่งตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่เสลภูมิ ไม่ได้เพียงแค่กระตุ้น กระตุ้น ให้เกิดพลเมืองในพื้นที่ แต่ยังเป็น การเปิดพื้นที่สู่การเปลี่ยนแปลงต่างหากนี่คือวัตถุประสงค์ที่แท้จริง พื้นที่เกิดการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง จากการกำจัดขยะในครัวเรือนของตนเองนั้นก็เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดขยะกองโตทางเข้าเมืองร้อยเอ็ด ให้หมดไปเพื่อทัศนียภาพของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

6. โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองอำเภอหนองพอก ประกอบด้วย

1. **นายอำพร ศรีโพธิ์ทอง** พลเมืองต้นแบบแห่งอำเภอหนองพอก บุรุษร่างน้อยแต่ใจใหญ่ ซีนชอบ รักใคร่ และหลงใหลในความเป็นธรรมชาติ เมื่อต้องรู้ว่าขณะนี้บ้านเมืองป่าไม้ถูกทำลายจนแทบจะไม่มีสีเขียวของธรรมชาติให้เห็นบวกกับยุคปัจจุบันที่ปอดต้องการก๊าซบริสุทธิ์จากต้นไม้ จึงทำให้เกิดความสนใจในกิจกรรมปลูกป่า หากแต่จะทำคนเดียวคงยังไม่สำเร็จในทุกวันนี้

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้อำเภอหนองพอกเกิดกิจกรรมอาสาปลูกป่าเป็นธรรมเนียมทุกปีแล้วแต่พื้นที่ไหนมีความพร้อมก่อน แต่เป้าหมายของการดำเนินการครั้งนี้คือพื้นที่อำเภอหนองพอกต้องเป็นพื้นที่สีเขียว เป็นปอดของธรรมชาติทั้งอำเภอ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในทุก ๆ ตำบล จนเกิดเป็นกลุ่มที่เรียกกันว่า “กลุ่มปลูกป่าชุมชน” ที่ตระเวนปลูกป่า สร้างพื้นที่สีเขียวให้จังหวัดร้อยเอ็ด

7. โรงเรียนพลเมืองพนมไพร

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองพนมไพร ประกอบด้วย

1. **นายกวีระ เสมัง** นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย ผู้ชาย หัวใจแกร่งแห่งหนองทัพไทย จุดเด่นเป็นคนโผงผาง ใจใหญ่ เสียงดังฟังชัดกล้าได้ กล้าเสีย ทำงานแบบสายลุย และทำงานด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ไม่เอาเปรียบใคร ในทาง

กลับกันเป็นผู้ให้เสียมากกว่า ให้ทั้งผลงานที่มีประโยชน์ ให้ทั้งโอกาสคนในชุมชนได้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ มองทุกอย่างเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ไปด้วยกัน

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่ตำบลหนองทัพไทยเป็นพื้นที่แห่งป่าไม้ เพราะพลเมืองต่างหันมารักษาป่าไม้ แทนการทำลายมากขึ้น และต่างตระหนักถึงประโยชน์ต่างตอบแทนของกันและกันระหว่างชุมชนและผืนป่า มีประเพณีบวชป่าเพื่อเป็นสัญญาใจในการรักษาป่า จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งการมีพืชเศรษฐกิจที่เกิดจากความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สร้างทั้งรายได้ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

8. โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง ประกอบด้วย

1. **นายมิตร เขาน้อย** พลเมืองจิตอาสา พุดน้อย เน้นลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) โดยได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้าน เพราะเป็นคนที่ยื่นขอการทำงานด้านจิตอาสา และไม่เคยปรีปากบ่นสักคำจึงได้รับความไว้วางใจจากทุกคนในหมู่บ้านให้ดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบสูงเสมอ หากแต่ก็สามารถทำออกมาได้ดีและประสบความสำเร็จทุกครั้งเช่นกัน

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้สถาบันพระปกเกล้า โดยวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) ได้นำโครงการขยะไร้ถังลงสู่ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะ และส่งเสริมการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี จนได้รับความสนใจเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนพลเมืองเอง และสมาชิกในชุมชน จนเกิดเป็นชุมชน/หมู่บ้านแห่งการไร้ถังขยะขึ้น เพียงเพราะหวังจะเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เล็ก ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่กำจัดขยะได้อย่างถูกต้อง ถูกวิธีจนขยะสามารถหมดไปจากบ้านเมืองได้

9. โรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย ประกอบด้วย

1. **นางอัญญรัตน์ แสนภูมิ** ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมปลายขนาดกลางในตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเด่นที่เป็นผู้นำ อยู่ในสายเลือด พุดจาไพเราะ ฉะฉาน ฟังชัด ควบคู่ไปด้วยองค์ความรู้ที่รอบตัว หากแต่

เชื่อมั่นว่าความรู้ไม่มีวันหยุดนิ่งตามกาลเวลาการหาคำรู้ใหม่ใส่ตัวจึงเป็นเรื่องสำคัญหากจะพัฒนาตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง ทำให้ตำบลครั้งน้อยสามารถขยายผลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแก้ไขปัญหายยะได้มากถึง 10 กว่าพื้นที่ใกล้เคียง จนประสบความสำเร็จอีกทั้งยังได้รับรางวัลชนะเลิศ Zero Waste School ในการกำจัดขยะ หากแต่ความสำเร็จที่เกิดไม่ใช่ความสำเร็จของใครทั้งหมดแต่เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของทุกคนในชุมชนทำให้ชุมชนตำบลครั้งน้อยตระหนักถึงปัญหายยะ และปัญหาของยาเสพติดมากขึ้น หากแต่การตระหนักโดยปราศจากการลงมือทำคงจะไม่ใช่สำหรับนักเรียนพลเมืองตำบลครั้งน้อย เพราะทุกคนต่างร่วมกันแก้ไขปัญหายยะเสพติดจนทำให้สามารถเรียกได้ว่าตำบลครั้งน้อยเป็นพื้นที่แห่งการปลอดยาเสพติดในระดับตำบลก็คงจะไม่ผิด

10. โรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1. **คุณหม่อมพร พัสตร** คุณหม่อมจิตอาสาแห่งจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะเด่นเป็นคนเจียบขริม พูดน้อยแต่พูดนะ สามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามและเห็นด้วยได้ตามลักษณะนิสัยของผู้เป็นหม่อ

2. **นายวิฑูรย์ บุญทา** เจ้าของกิจการ FITNESS สถานที่ออกกำลังกายครบวงจรแห่งหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีลักษณะเด่นเป็นคน Active ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คล่องแคล่วและว่องไวชื่นชอบและหลงใหลในการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมักจะเข้าหากันเป็นอย่างดีกับ คุณหม่อมพร พัสตร ที่เป็นคู่หู คู่ซี้กัน

**แตกต่างแต่ลงตัว เมื่ออีกคนเป็นสายทฤษฎี อีกคนยอมเป็นสายปฏิบัติ

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดทำให้กองทุนเขาชะหน้าประตูทางเข้าเมืองร้อยเอ็ดที่ผ่านไปมาก็ครั้งก็ไม่มีที่ท้าวว่าจะลดลง กลับมีแต่จะเพิ่มขึ้นนั้นได้ถูกทำลายลงไปอันเป็นผลมาจากการผลักดันนโยบายเข้าสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างผู้ว่าราชการจังหวัด จนเกิดเป็นนโยบายกำจัดกองทุนเขาชะหน้าประตู

11. โรงเรียนพลเมืองสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองสะอาดสมบูรณ์ ประกอบด้วย

1. **พ่อสุเกียรติ สุขนานอก** นักปราชญ์บทกวีแห่งสะอาดสมบูรณ์ บทพิสุจน์แห่งโรงเรียนพลเมืองที่บ่งชี้ได้ว่า อายุเป็นเพียงตัวเลขไม่มีใครแก่เกินเรียน ลักษณะเด่นของพ่อสุเกียรติ สุขนานอก ที่ดูเรียบง่าย มีอารมณ์ของศิลปินเต็มเหนี่ยว และชอบการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ เสมอ

2. **ร.ต.โยธิน อุปรา** อดีตข้าราชการผู้เป็นกำลังหลักของบ้านเมือง ภายหลังเกษียณอายุราชการก็ไม่ได้ทิ้งห่างประชาชน และขอศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองเพื่อพัฒนาประเทศชาติ

3. **คุณเต็ม กุรัง** พลเมืองผู้สร้างอาชีพจากการเรียนรู้ ลักษณะเด่นเป็นคนพูดน้อย ไม่ชอบอยู่เบื้องหลังชอบการเรียนรู้ชอบงานศิลปะ ชอบงานฝีมือ มีแนวคิดสร้างสรรค์ เป็นนักประดิษฐ์สิ่งของและมองหากิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อเข้าไปเรียนรู้อยู่เสมอ

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดอาชีพสร้างความเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า **“พื้นที่เปลี่ยน ปากท้องก็ดีขึ้น”** ปัญหาสุขภาพและลดค่าใช้จ่ายจากการต้องซื้อผักที่มีสารพิษเจือปนกินอยู่ตลอด โดยดัดแปลงล้อยางรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นกระถางปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทาน ภายได้ข้อจำกัดของพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอไม่สามารถปลูกผักรับประทานเองได้ จนทำให้ตอนนี้ทุกครัวเรือนสามารถปลูกผักไร้สารเคมีเพื่อรับประทานได้ซึ่งเป็นผลให้สุขภาพแข็งแรงตามลำดับ

12. โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 อำเภอเสลภูมิ

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากตัวนักเรียนพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 ประกอบด้วย

1. นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 ทุกคน ที่ร่วมมือกันแก้ปัญหา ลักษณะเด่นของนักเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 คือ การรวมกลุ่มที่แน่นหนา การเป็นหนึ่งเดียวกันและมองปัญหาเป็นเรื่องของส่วนรวมเน้นการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและความเข้าใจที่ตรงกัน และพร้อมให้พื้นที่เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเสมอเพราะเชื่อว่า **หากทุกคนเปลี่ยน พื้นที่ก็จะเปลี่ยนตาม**

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิด “กิจกรรม 1 อย่าง ประโยชน์ 2 ต่อ” เป็นกิจกรรมปลูกป่าในใจคน โดยกำหนดปลูกปาริมพรางแม่น้ำชี เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากอีกทั้งยังได้นำเสนอให้กับรองผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานราชการเพื่อกำหนดเป็นนโยบายแผนปฏิบัติการร่วมกันของประชาชน

13. โรงเรียนพลเมืองน่านวล อำเภอพนมไพร

- **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองน่านวล ประกอบด้วย

1. **นายนรา ไพรสวรรณ์** ผู้ใหญ่บ้านแห่งตำบลน่านวล ผู้มองวิกฤตเป็นโอกาส หัวใจนักพัฒนา มองปัญหาเป็นเรื่องใกล้ตัวลักษณะเป็นคนหนักแน่นมีความเป็นผู้นำอย่างเต็มเปี่ยมพูดน้อยแต่ทำมากจะไม่พูดว่าสิ่งที่ทำเป็นเรื่องยากแต่จะทำสิ่งที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย และยึดมั่นในคำที่ว่า “ไม่มีสิ่งใดที่ทำได้ หากไม่ลงมือทำ”

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ของคนในชุมชน โดยดึงเอาวิกฤตมาเป็นโอกาส เอาวิกฤตมากลับเป็นบทเรียนหน้าหนึ่งที่กระตุ้นกระตุ้นส่งเสริม ผลักดัน ให้ชุมชนเกิดประสิทธิภาพ จนเกิดชุมชนเข้มแข็งแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองจนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้วิกฤตน้ำท่วมและเป็นพื้นที่แห่งการผลิตสินค้าจากการมองวิกฤตเป็นโอกาสในครั้งนี้ได้สำเร็จ

14. โรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี

- **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเมยวดี ประกอบด้วย

1. **นักเรียนพลเมืองเมยวดี** ที่ร่วมกันเป็นหนึ่งเพื่อเป็นพลเมืองแห่งเมยวดี การพัฒนาที่ดีต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังลักษณะเด่นของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเมยวดีทุกคนคือ มีน้ำใจ และการรวมกลุ่มกัน หากมีกิจกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาให้เรียนรู้ทุกคนพร้อมที่จะเข้ามาเรียนรู้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนที่เป็นเงิน หรือของมีค่าอื่นเพียงแต่เพื่อหวังหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ตนเองและชุมชนเท่านั้น นี่คงเป็นลักษณะนิสัยดีๆ ดังเดิมของชุมชนเมยวดีก็คงจะไม่ผิด

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่เกิดวิถีการใช้ชีวิตแบบใหม่ เกิดวิถีการเรียนรู้แบบใหม่ภายใต้สถานการณ์และบริบทของชุมชน การเรียน การสอนแบบสัจจริงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

พลเมืองเมยวดี คือการเป็นผู้เหย้า และผู้เยือน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าบ้านในแต่ละตำบล ในแต่ละหมู่บ้านทำให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจนเป็นวัฒนธรรม และการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการพึ่งพากันเองภายในหมู่คณะ มากกว่ารอการพึ่งพาจากหน่วยงานภายนอกเพียงอย่างเดียว แม้ในภาวะสถานการณ์น้ำท่วมขังที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และได้รับความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า หากแต่สิ่งที่หล่อหลอมชุมชนให้อยู่ร่วมกันได้ และรอดพ้นจากวิกฤตคือ ความสามัคคีที่เกิดขึ้นของคนในชุมชน ภายใต้บริบทชุมชนที่ เรียกว่า “แก๊วซีที่ตนเองก่อน แล้วสังคมจะเปลี่ยนแปลงตาม”

15. โรงเรียนพลเมืองปทุมรัตต์ รุ่น 2 อำเภอปทุมรัตต์

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองปทุมรัตต์ รุ่น 2 ประกอบด้วย

1. **นายศิลารักษ์ เขียวสนาม** พลเมืองต้นแบบแห่งปทุมรัตต์ ลักษณะเด่นคือชอบทำงาน ทำกิจกรรมที่เป็นส่วนรวม กล้าคิด กล้าพูด กล้าลงมือปฏิบัติ พื้นฐานเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง หากแต่เมื่อใดที่ได้ลงมือทำในสิ่งที่ตนเองชอบจะเป็นคนที่จริงจังและตั้งใจ เพื่อให้สิ่งนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเชื่อเสมอว่า “**ความรู้ไม่ได้หยุดอยู่กับที่ฉันทัด การแสวงหาคำความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนตนเองก็ไม่ควรหยุดฉันทัด**”

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง แม้จะเป็นโรงเรียนพลเมืองน้องใหม่แต่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่กลับไม่ธรรมดา อำเภอปทุมรัตต์เกิดพื้นที่สายบุญ หรือที่เรียกกันว่า ถนนสายวัฒนธรรม ขึ้นเป็นที่แรกที่เกิดจากการรวมตัวกันของชุมชนในการสร้างวัฒนธรรมทางประเพณีและศาสนา อันเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของทุกคนไว้ด้วยกัน พื้นที่เกิดประเพณีวัฒนธรรม เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นโมเดลให้พื้นที่/ชุมชนอื่น ๆ เข้ามาศึกษาเรียนรู้และทำกิจกรรมไปด้วยกัน

16. โรงเรียนพลเมืองโพนทอง รุ่น 2 อำเภอโพนทอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนจากการพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองโพนทอง รุ่น 2 ประกอบด้วย

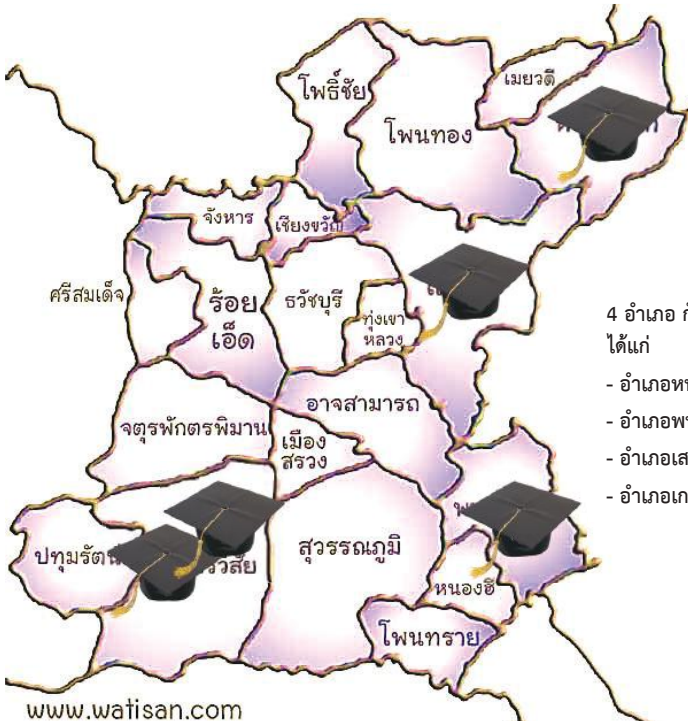
1. **นักเรียนพลเมืองโพนทอง** รุ่น 2 มีความท้าทายหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่ทันตั้งตัวคือ สถานการณ์โรคระบาด covid – 19 ที่ไม่สามารถออกไปไหนได้ หรือไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ หากแต่ความเป็นพลเมืองที่ปลูกฝังกันมาตั้งแต่รุ่นพี่ สู่ รุ่นน้อง

ไม่ได้ลดลงเพราะพลเมืองที่ติดต้องไม่ทำให้ใครเดือดร้อนแต่กลับเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยคลายความเดือดร้อนได้

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง แม้จะเป็นโรงเรียนน้องใหม่ แต่ก็ได้เริ่มทำผลงานเพื่อชุมชน/สังคม มาบ้างแล้ว สถานการณ์โรคระบาด covid – 19 ที่เข้ามาและไม่ได้มีที่ท้าวว่าจะลดลง แต่นั่นกลับเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดพลเมืองมากขึ้น เป็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ไม่ใช่แค่คนเปลี่ยนแต่พื้นที่ ชุมชน สังคม ต่างก็เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ชุมชนเกิดการเว้นระยะห่าง มีกฎ/กติกา ที่ต้องเคารพร่วมกัน ในการหยุดเชื้อ หยุดการแพร่ระบาดของโรค พื้นที่เกิดการเรียนรู้และรับมือกับสถานการณ์ที่เข้ามาอย่างไม่ได้ตั้งใจ New Normal จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ชุมชนต้องเรียนรู้ และปรับตัวร่วมกัน

ปี พ.ศ.2560

ใน 4 อำเภอ กับ 5 โรงเรียนพลเมืองร้อยเอ็ด

- 4 อำเภอ กับ 5 โรงเรียน ในปี 2560 ได้แก่
- อำเภอหนองพอก
 - อำเภอพนมไพร
 - อำเภอเสลภูมิ
 - อำเภอเกษตรวิสัย 2 โรงเรียน

www.watisan.com

4 อำเภอ กับ 5 โรงเรียนพลเมืองร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ.2560

มีสุภาชิตไทยบทหนึ่งทีกล่าวว่า...

“ปากเป็นเอก เลขเป็นโท”

เห็นทีจะหยิบยกมาอธิบายในการขยายพื้นที่โรงเรียนพลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดได้เป็นอย่างดีเลยทีเดียวที่เดียวจากตำนานความสำเร็จที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ที่ส่งผลให้โรงเรียนพลเมืองมีกระแสพูดถึงไปทั่วจังหวัดร้อยเอ็ดได้ผลตอบรับที่ดีจากผู้สนใจทั่วจังหวัด แต่จะให้ดำเนินโครงการทั้ง 20 อำเภอในปีเดียวคงจะเป็นไปไม่ได้แน่ ๆ จึงวางแผนที่สำรวจความพร้อมปกหมุดลูกเงินลงใน 4 อำเภอ กับ 5 โรงเรียนพลเมืองร้อยเอ็ด ของปี พ.ศ.2560 (ว่าวว...ยาว ๆ สัก 1 ที) โดยในปีนี้ประกอบไปด้วย...

- อำเภอหนองพอก 1 โรงเรียน
- อำเภอเสลภูมิ 1 โรงเรียน
- อำเภอพนมไพร 1 โรงเรียน
- อำเภอเกษตรวิสัย 2 โรงเรียน

“ปากต่อปาก มีค่ามากกว่าสั่งให้ทำ”

ไม่มีอะไรภูมิใจมากไปกว่าการได้เปิดโรงเรียนพลเมืองอีกครั้งในปี พ.ศ. 2560 ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะทนเสียงอื้อฉาว ร้องขอของพี่น้องชาวร้อยเอ็ดที่ได้ไปเห็นตัวอย่างความสำเร็จของ 4 พื้นที่ไม่ว่า ทำให้ในปีนี้จึงค่อย ๆ ขยายพื้นที่ไปยังอำเภอบ้านไถ่ร้อยเอ็ด อย่างอำเภอเสลภูมิและอำเภอท่าม่วงอย่างอำเภอหนองพอก ที่มีความพร้อมทั้งสถานที่ และตัวนักเรียน เมื่อพร้อมขนาดนี้ ทางผู้สอนและทีมงานก็ต้องทำงานหนักกันสักเล็กน้อยเพื่อรับมือกับความพร้อมของพื้นที่นี้ ไม่ว่าจะใกล้ หรือไกลหาก **“ใจคุณพร้อมเราก็อพร้อมไปด้วยกัน”** ...

5.โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ พื้นที่แรกในปี พ.ศ.2560 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ทางตะวันออกของตัวจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดยโสธร เดิมมีชื่อว่า “บ้านเขาบึงโดน” โดยอำเภอเสลภูมิแบ่งการปกครองออกเป็น 18 ตำบล มีทั้งหมด 16 อบต. และ 2 เทศบาล ประกอบด้วย 235 หมู่บ้าน 22,756 ครัวเรือน

ประชากรทั้งหมด 108,058 คน เริ่มก่อตั้งโรงเรียนพลเมืองเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2560 ณ ที่ทำการอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดำเนินการเรียนการสอนทุกวันเสาร์เวลา 09.00-12.00น. มีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนมากกว่า 50 คน และแน่นอนว่าหนึ่งในผู้ที่สนใจสมัครเข้าเรียนนั้นก็คงจะหนีไม่พ้นหัวเรือใหญ่ของตำบลขาว อย่าง **สารวัตรกำนันสิทธิพร ภูมิฐาน** ผู้ซึ่งเข้าเรียนโรงเรียนพลเมืองด้วยความสมัครใจ บวกกับ ...พลังใจของนักพัฒนาอย่างแรงกล้า... จึงทำให้ผู้ชายสูงใหญ่ แข็งแกร่งคนนี้ได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 1 ไปโดยปริยาย ในปี 2560 อีกทั้งด้วยผลงานที่โดดเด่นจากการนำทักษะความรู้ที่ได้จากการเข้าเรียนในรั้วโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิแห่งนี้ไปปรับใช้และบูรณาการจึงทำให้ได้รับการเลื่อนขั้นในตำแหน่งหน้าที่การงานของตนเองในปัจจุบันอีกด้วย ว้าว...ว้าว...ว้าว... (นี่ผ่านมาแค่ 2 ปีเพียงเท่านั้นเอง แต่ผลงานนักเรียนโรงเรียนพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดนี้ก็ยังไม่ธรรมดาจนไม่อยากจะคิดถึงจังหวัดอื่น ๆ ที่เปิดโรงเรียนพลเมืองเลยว่าจะมีผลงานที่น่าที่ออกมาได้มากขนาดไหน)

จากการพบปะและมีโอกาสได้พูดคุยกับหัวเรือใหญ่แห่งตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดเมื่อครั้งการประชุมสภาพลเมืองร้อยเอ็ด ทำให้ได้ทราบเหตุผลที่ว่า...

| ...โรงเรียนสร้างคน...

“ไม่รู้จัก แต่อยากพบเจอ”...

นายสิทธิพร ภูมิฐาน หรือ**สารวัตรกำนันสิทธิพร** นักเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 1 ตัดสินใจเข้ามาเรียนในโรงเรียนพลเมืองของสถาบันพระปกเกล้า เพราะทราบข่าวการทำ M O U ร่วมกันระหว่างสถาบันพระปกเกล้าและหน่วยงานทั้งราชการ ทั้งเอกชน และภาคีเครือข่ายอีกมากมายกว่า 50 ภาคีเครือข่ายทั่วจังหวัดร้อยเอ็ด และได้รู้จักสถาบันพระปกเกล้ามากขึ้นก็เมื่อครั้งคณะผู้แทนจากทางสถาบันพระปกเกล้า นำทีมโดย **อาจารย์ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์** และทีมงานได้เดินทางมาเข้าร่วมพูดคุย ปรึกษาหารือร่วมกันกับนายอำเภอเสลภูมิที่ห้องประชุมอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในครั้งนั้นได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมด้วยและรู้ว่าจะมีการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ของตนเอง (ตอนแรกไม่รู้จักหรอก) ...แต่แค่อยากลองของ... และยิ่งข้อเสนอของโรงเรียนก็ยิ่งเป็นที่น่าสละครุใจ สะดุดตา (**พูดดัง ๆ ในใจแบบภาษาชาวบ้านว่า...โรงเรียนน้ำอะไรเรียนฟรี เรียนได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ เรียนกันแบบไม่มีข้อจำกัด**) ตั้งคำถามกับตนเองในใจก่อนเลยว่า...

...มีโครงการหลักสูตรแบบนี้ด้วยหรือ???

...เรียนเพียงแค่ 106 ชั่วโมงเอง...

...เรียนแบบตามใจผู้เรียนด้วย...

...บ้ากันไปใหญ่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้จะไม่ลองของก็คงจะไม่ได้...

เมื่อตั้งสติได้ตั้งนั้นก็เริ่มเข้าสู่กระบวนการของการสมัครเข้าเรียนเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิทันที แบบไม่รอช้า ทำให้ได้พบว่าวิชาที่ใช้เรียนล้วนแต่เป็นวิชาที่จำเป็นในชีวิตประจำวันอย่างยิ่ง เราอาจจะไม่ต้องพูดถึงวิชาแกนกลาง เพราะทุกพื้นที่ต้องเรียนเหมือนกันหมดเพราะเป็นวิชาบังคับ เป็นสิ่งที่เราต้องเรียนรู้ตามหลักสูตรของโรงเรียนพลเมืองอยู่แล้ว

...แต่ ๆ ๆ... วิชาเสรีนี่สิ น่าตื่นเต้นกว่า เนื่องจากว่านักเรียนพลเมืองเสลภูมินั้นมีความหลากหลาย ทั้งอาชีพ อายุ และระดับการศึกษา แต่ก็มีความบางอย่างที่เรา “รู้จักเหมือนไม่รู้” เช่นวิชากฎหมายใกล้ตัวทุกคนรู้กฎหมายแต่ทุกคนก็ละเลยกฎหมายด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นข้อสรุปที่ว่าเราจะเรียนวิชากฎหมายใกล้ตัวกันนอยากรู้เรื่องเทคนิคและกระบวนการพูดเราก็ได้เรียนนอยากรู้เรื่องอาชีพเพื่อนำไปปรับใช้กับยุคสมัยนี้เราก็ได้เรียนแทบไม่ต้องถามเลยว่ามีความสุขมีความสุขได้รับความรู้มากแค่ไหนเพราะบรรยากาศในการเรียนได้ให้คำตอบทุกคนถามไปหมดแล้ว (คงจะหาที่ไหนไม่ได้อีก)

...ไม่มีนักเรียนคนใด ไม่เคยขาดเรียน...

ด้วยปณิธานของโรงเรียนพลเมืองที่อยากจะให้ทุกคนเข้ามาเรียนรู้ร่วมแบบไร้ข้อจำกัด ไม่แบ่งเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ปัญหาที่มักพบเจอบ่อยที่สุดของการเข้าเรียนคือเพื่อนร่วมชั้นไม่ครบเพื่อนร่วมชั้นขาดเรียน อาจจะไม่ใช่สะดวก ดิติดการกิจปัญหาของปากท้องดิติดการะกิจของครอบครัวถึงแม้จะเข้าเรียนไม่ครบแต่มีมิตรภาพหล่อหลอมร่วมกันมาทำให้ “เพื่อนไม่ทิ้งกัน”

ไม่มีนักเรียนคนไหน ไม่เคยขาดเรียน แต่การขาดเรียนต้องไม่เสียเปล่า เมื่อกลับมาเรียนอีกครั้งต้องรู้เรื่องและทันเพื่อนทำให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ จนกลายเป็นเสมือนครอบครัว ตลอดระยะเวลาในการเรียนเกือบ 1 ปี (ที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว) การช่วยกันค่อย ๆ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและต่อส่วนร่วมก็ถูกพัฒนา คลายปม และแก้ไขมาเรื่อย ๆ จนมาสู่การจัดทำนโยบายสาธารณะหรือที่นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเรียกว่า “นวัตกรรม” ซึ่งเป็นการดำเนินเพื่อให้จบหลักสูตรหรือเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมตามหลักฉบับของโรงเรียนพลเมืองนั่นเอง

...เส้นที่สูฝืนที่เป็นจริง...

เส้นทางกว่าจะเป็นนวัตกรรมที่ชื่อว่า “การกำจัดขยะมูลฝอย” เพราะปัญหาขยะในร้อยเอ็ดใคร ๆ ก็รู้ว่ามีความสำคัญมากแต่ไหนกองขยะกองโตขนาดไหน อีกทั้งปัญหาขยะก็เป็นปัญหาที่พบเจอทุกชุมชนทำให้การกำจัดขยะจึงเป็นสำนึกรับผิดชอบที่ทุกคน

ต้องทำเพื่อสังคม นี่จึงเป็นที่มาของการจัดทำนวัตกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ที่เป็น การเริ่มต้นได้ง่าย ๆ ในครัวเรือนของตนเองก่อน

...โอกาสที่เข้ามา ต้องไขว่คว้าเพื่อให้ได้มี...

การมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานของนักเรียนพลเมืองเสลภูมิที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับการกำจัดขยะและขยะไร้งังทำให้รู้วิธีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และการแปรรูปขยะ ที่ใคร ๆ ก็รังเกียจ กลับมามีประโยชน์อีกครั้งเมื่อสิ้นสุดการศึกษาดูงาน ถึงคราวลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เมื่อกลับมาถึงก็ไม่รอช้า เริ่มต้นกระบวนการด้วยการถอดบทเรียนจาก การไปศึกษาเรียนรู้ซึ่งเป็นอีกเทคนิคกระบวนการหนึ่งของการเรียนโรงเรียนพลเมือง เพื่อเสนอว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้

ใครได้เห็น ได้เรียนรู้อะไรบ้าง???

เพื่อที่จะนำเอามาปรับใช้กับพื้นที่กับชุมชนของเรา เมื่อได้ข้อสรุปจากการถอด บทเรียนจึงนำไปสู่การขยายองค์ความรู้สู่พื้นที่ ชุมชนตนเองโดยการอบรมไปให้ความรู้ เกี่ยวกับขยะ ประเภทขยะ และวิธีการกำจัดขยะที่ถูกวิธี

...ให้ความรู้ใครได้ ต้องมีความรู้ก่อน...

ซึ่งแน่นอนว่าก่อนให้ความรู้คนอื่นเราต้องมีความรู้ที่มากพอก่อนในฐานะ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าห้องนักเรียนโรงเรียนพลเมืองในขณะนั้น นายสิทธิพร ภูมิฐาน ได้ทราบข่าวการดำเนินกิจกรรมขยะไร้งัง โดยมีวิทยากรเป็น ดร.ไพฑูริย์ โพธิ์สุวรรณ ที่มาลงพื้นที่ให้ความรู้จังหวัดร้อยเอ็ดพอดี จึงได้เข้าไปเรียนรู้การจัดการขยะเพื่อนำเอา ความรู้นั้นมาขยายต่อเพื่อน ๆ และชุมชนของตนเองต่อไป

...มากกว่าตนเองเปลี่ยน คือคนอื่นเปลี่ยน ชุมชนเปลี่ยน และพื้นที่เปลี่ยน ...

การเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมือง สิ่งที่เกิดขึ้นราวกับปาฏิหาริย์คือตนเองเปลี่ยน ไปแทบเป็นคนละคนจากที่ผ่านมา นายสิทธิพร ภูมิฐาน ได้เล่าสู่กันฉันทนิมิตร ให้ฟังว่า...

“ผมอาจจะผ่านมาหลายหลักสูตร หลายแหล่งการอบรม หลายแห่งการเรียนรู้ นั้นทำให้ผมมีองค์ความรู้อยู่บ้างแต่ก็อยู่แต่ในกรอบที่ถูกกำหนดโดยหน่วยงานนั้นๆ แต่พอมาเจอหลักสูตรของโรงเรียนพลเมืองที่คิดอยากจะลองของกลับทำให้รู้ว่า ไม่เหมือนใคร ทำให้ผมต้องคิดใหม่ คิดในเรื่องของการวางแผน คิดในเรื่องของ การทำงาน คิดในเรื่องของส่วนร่วมคิดในเรื่องของการต่อยอดและพัฒนามากขึ้น เพราะด้วยตำแหน่งในหมู่บ้านหลักหนีไม่ได้แน่นอนสำหรับการพูดต่อที่สาธารณะใน งานพิธีต่าง ๆ เราคิดมาตลอดว่าเราพูดได้

“พูดได้” ไม่ได้แปลว่า “พูดเป็น”

ซึ่งการพูดได้กับพูดเป็นไม่เหมือนกัน การพูดได้คือพูดในสิ่งที่ตนเองอยากจะพูด

โดยไม่สนใจคนฟัง แต่การพูดเป็นการพูดในสิ่งที่คนฟังเข้าใจ อยากฟังมีประโยชน์ มีสาระ ซึ่งนี่เป็นสิ่งที่ได้จากการปรับเปลี่ยนตนเองของวิชาหนึ่งในโรงเรียนพลเมือง ที่มีสอนเรื่องเทคนิคการพูด อาชีพก็เหมือนกัน ทำให้เราได้มีโอกาสไปเรียนรู้ไปศึกษาดูงาน และได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับคนอื่นมากขึ้น นั่นทำให้รู้ว่าแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไป แต่น้ำใจคนในสังคมยังไม่เปลี่ยนแปลง นี่คือนั่นที่ทำให้เราเปลี่ยนไปทั้งทัศนคตินิสัย และการพูด ยิ่งในส่วนของการทำงาน ในบริบทนี้ ยิ่งต้องมีความคิดที่กว้างขวาง มีการวางแผนที่ดีขึ้นและต้องเป็นตัวอย่งที่ดีให้คนในชุมชนเห็นก่อนทำให้เรายกระดับความเป็นผู้นำในชุมชนด้วย การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนในอำเภอเสลภูมิ ตำบลขวาว อย่างน้อยก็มี กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกตนเองว่านักเรียนพลเมือง ซึ่งมักจะเกิดคำถามว่า...

...นักเรียนพลเมืองมาจากไหน???...

เราบอกว่าเรามาจากสถาบันพระปกเกล้า เป็นหลักสูตรที่พัฒนาคน พัฒนาจิตสำนึก อย่างน้อยก็มีกลุ่มคนกลุ่มนี้ไปขับเคลื่อนในสังคม แม้จะไม่ใหญ่มาก แต่ก็ทำเพื่อสังคมเพราะเราต่างเรียกตนเองว่า “นักเรียนพลเมือง” ที่อาสาไปร่วมกิจกรรม นวัตกรรมเราก็ได้นำไปลงสู่ชุมชน ชาวบ้านรู้จักการลดขยะ กำจัดขยะในครัวเรือน นี่คือนั่นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากจริง ๆ”

...ถึงแม้การเรียนจะจบไปแล้วการพัฒนา ยังคงไม่สิ้นสุด...

นายสิทธิพร ภูมิฐาน กล่าวต่ออีกว่า...

“เพราะรู้สึกที่เราอยากเป็น “แกะดำ” ที่พร้อมนำพาเอาเสียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ของชุมชน ไปบอกไปปรึกษากับหน่วยงานที่มีอำนาจ อีกทั้งการทำนวัตกรรมการที่ผ่านมายังทำให้หน่วยงานในชุมชนเกิดความสนใจ ได้เชิญไปร่วมเป็นวิทยากร เชิญไปบรรยาย และช่วยทำกิจกรรมสรุปบทเรียนให้ ซึ่งเป็นทักษะที่ได้จากโรงเรียนที่ชื่อว่า “โรงเรียนพลเมือง” และในฐานะนักเรียนพลเมืองเช่นเดียวกัน จึงได้ร่วมเป็นคณะกรรมการสภาพลเมืองร้อยเอ็ด อย่างน้อยก็ช่วยขับเคลื่อน ในขณะที่ผมอยู่อำเภอบ้านนอกเราก็ำนำเอาปัญหาของคนในอำเภอบ้านนอกมาเผยแพร่ให้คนในเมือง ในที่ประชุมได้รับรู้ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา นำความรู้ที่ตนเองมีไปขยายต่อ เพราะในนามของฝ่ายปกครองเองที่เป็นสารวัตรกำนัน ทำให้เราต้องมีที่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนอยู่แล้ว”

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

อย่าถามว่าเราจะเรียนอะไร...

อย่าถามว่าเราเรียนจบแล้วต้องทำอะไรต่อ...

แต่ในฐานะผู้นำชุมชน เราจมองประโยชน์ของการเรียนนี้ไว้ก่อนเพื่อเอาไปพัฒนาชุมชน หมู่บ้านของตนเองต่อให้ได้ “โรงเรียนพลเมือง” ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

อำเภอเสลภูมิเองก็ดี ในจังหวัดร้อยเอ็ดเองก็ดี ถือว่าเป็นโอกาสที่ทุกคนจะได้สัมผัส และได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนพลเมืองแน่นอนว่ามันเป็นผลดีต่อผู้นำชุมชนที่เมื่อได้เข้ามาเรียน โอกาสที่จะเอาไปต่อยอด โอกาสที่จะนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ นำเอาไป แลกแขนง แลกความคิด ขยายฐานความคิดจากเราไปสู่ผู้อื่น ไปสู่ชุมชน จนเป็นเครือข่าย ทำงานร่วมกันอย่างกว้างขวางในการทำงานเพื่อชุมชนเป็นการเรียนแบบไม่ต้องไป เสียเงินมาเรียน และเป็นเรื่องที่น่าพอใจต่อผู้นำชุมชน เพราะถ้าผู้นำชุมชนไม่มีจิตอาสา แล้วไม่จำเป็นต้องมีผู้นำชุมชนก็ได้...

นายสิทธิพร ภูมิฐาน

สารวัตรกำนันตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ

ในฐานะนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 1

...พลเมืองสร้างชาติ...

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ...

...เปลี่ยนจิตสำนึกไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเปลี่ยน BUT (แต่) ไม่ใช่เรื่องยาก หากจะเปลี่ยน...

โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิเป็นโรงเรียนพลเมืองแห่งแรกของปี 2560 นวัตกรรม ที่สร้างชื่อ “ขยะ” สิ่งปฏิวัติที่ทุกคนรังเกียจ แต่ขยะเกิดขึ้นได้ก็เพราะทุกคน ร้อยเอ็ดเป็น อีกจังหวัดที่ขึ้นชื่อเรื่องขยะ (กองเท่าภูเขา) แต่กลับไม่มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี หากแต่พลเมืองที่ดีต้องรู้จักสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองก่อน และร่วมกันกำจัดขยะใน ชุมชนของตนเองเป็นสิ่งที่พลเมืองเสลภูมิดำเนินการจนตอนนี้เรียกได้ว่า อำเภอ เสลภูมิเป็นต้นแบบแห่งการกำจัดขยะในครัวเรือนได้นั้นเป็นเพราะนักเรียนโรงเรียน พลเมืองเสลภูมิที่เปลี่ยนแปลงจิตสำนึกของตนเองและขยายผลการเปลี่ยนแปลง จิตสำนึกของผู้อื่นในชุมชน จนเกิดผลสำเร็จที่เรียกว่า การจะเปลี่ยนแปลงใคร ให้เริ่มที่ เปลี่ยนแปลงตนเองก่อน ค่อย ๆ ปลูกจิตสำนึกของตนเอง และค่อย ๆ ปลูกจิตสำนึก ให้คนในชุมชนต่อไป ทำให้เกิดพลเมืองจิตอาสาพัฒนาและเปลี่ยนแปลงบ้านเมือง ทั้งในยามทุกข์ สุขและวิกฤต

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองพลเมืองเสลภูมิ”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ ประกอบด้วย

1. **นายสิทธิพร ภูมิฐาน** ลักษณะเด่นของสารวัตรกำนันตำบลขาว คือการเป็นผู้นำ ต้องนำจริง ๆ ก่อน ต้องรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ต้องลงในสิ่งที่ต้องลงก่อน เพื่อเป็นการนำร่อง ทำเป็นอย่างให้กับประชาชน ให้กับลูกบ้านของเราได้ ผู้นำไม่จำเป็นต้องนำทุกเรื่อง แต่ทุกเรื่องผู้นำต้องเรียนรู้และเข้าใจ เพื่อเอาองค์ความรู้นั้นมาปรับประยุกต์ใช้กับสังคม /ชุมชน ของตนเองให้ได้มากที่สุด นี่คือนักเรียนผู้นำแห่งตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สู

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่เสลภูมิไม่ได้เพียงแค่กระตุ้นให้เกิดพลเมืองในพื้นที่ แต่ยังเป็นการเปิดพื้นที่สู่การเปลี่ยนแปลงต่างหากนี่คือ วัตถุประสงค์ที่แท้จริง พื้นที่เกิดการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกวิธี จากการกำจัดขยะในครัวเรือนของตนเองนั้นก็เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดขยะกองโตทางเข้าเมืองร้อยเอ็ด ให้หมดไปเพื่อทัศนียภาพของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ ร่วมตัวกันทำกิจกรรมต่อสังคม เช่น เก็บขยะจากผักตบชวา ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

6. โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

“อำเภอหนองพอก” อำเภอที่ 11 ของจังหวัดร้อยเอ็ดตามที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เดิมเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ชื่อ “บ้านหนองพอก” ที่ขึ้นกับตำบลกอกโพธิ์ อำเภอโพนทอง จากนั้นได้แยกตัวออกมาเป็นอำเภอหนองพอกเองได้ในที่สุด ซึ่งอำเภอหนองพอกเป็นหนึ่งในอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดอยู่มากมายทำให้อำเภอหนองพอกนี้จึงเป็นอีกหนึ่งอำเภอแห่งโรงเรียนพลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดด้วยเช่นกัน โดยอำเภอหนองพอก ตั้งอยู่ทางตะวันออกของตัวจังหวัดตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหารในทางทิศเหนือ ติดกับจังหวัดยโสธรในทางทิศใต้และทิศตะวันออก

...การเดินทางของโรงเรียนพลเมือง สู่มพื้นที่ชายขอบของจังหวัด
อย่างอำเภอหนองพอก...

โรงเรียนพลเมืองหนองพอกเริ่มก่อตั้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2560 ซึ่งเรียนไปพร้อมและควบคู่กันไปกับโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ แต่ใช้ว่าจะเหมือนกันทุกอย่าง

...แตกต่าง แต่ลงตัว...

ทุกพื้นที่แน่นอนว่าย่อมมีความเฉพาะที่แตกต่าง แต่ลงตัวกันอยู่แล้ว หากจะกล่าวถึงการเดินทางของโรงเรียนพลเมืองสู่มพื้นที่ชายขอบอย่างอำเภอหนองพอกแล้วละก็คงจะไม่ใช่เรื่องยากหากแต่ผู้อ่านต้องการทราบ อัยารอช้าเรามาเรียนรู้การเดินทาง และความสำเร็จที่เกิดขึ้นครั้งนี้ไปพร้อมกันเลยดีกว่า...

...ความอยาก เป็นแรงผลักดัน...

เพราะพลัง *ความเชื่อ ความซึ้ง* ของสถาบันพระปกเกล้า บวกกับความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จะพัฒนาพลเมืองให้เกิดขึ้นทุกพื้นที่แม้แต่พื้นที่ห่างไกลจากตัวเมืองร้อยเอ็ดมากกว่า 80 กิโลเมตร เราก็คงต้องไปให้ถึงและพัฒนาความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ให้จงได้ บวกเข้ากับ ความอยาก “อยากรู้ อยากทำ อยากลอง” ของคนในพื้นที่ด้วยละก็ ไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้เลยว่าโรงเรียนพลเมืองหนองพอกเกิดขึ้นจากความพร้อมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง และสามารถพูดได้อย่างเต็มปากเลยว่า “หนองพอก เป็นพลเมืองทั้งอำเภอ” ถึงขั้นจะเปิดโรงเรียนพลเมืองหนองพอรุ่น 2 กันเอง แบบไม่ของบประมาณกันเลยทีเดียว (เอาซิ...ที่ไหนจะสู้บ้าง ไหมนะ) เมื่อกล่าวเช่นนี้อาจจะไม่มีใครเชื่อ แต่หากมีคนในพื้นที่มายืนยันละจะเชื่อกันหรือไม่ ยิ่งพ่วงด้วยตำแหน่งหัวหน้าห้องนักเรียนโรงเรียนพลเมืองด้วยละก็ คงจะเพิ่มความน่าเชื่อถือขึ้นมาได้อย่างแน่นอน...

| ...โรงเรียนสร้างคน...

พ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง หัวหน้าห้องนักเรียนพลเมืองหนองพอก ปี 2560 คุณพ่อหัวใจแกร่ง บุรุษร่างเล็กที่มีความเป็นพลเมืองสูงได้กล่าวไว้เมื่อครั้งประชุมร่วมในเวทีสภาพลเมืองร้อยเอ็ดที่ว่า...

“พลเมืองต้องซื่อสัตย์ ยุติธรรม ต่อคนใกล้เคียง ทำอะไรต้องรู้จักการเผื่อแผ่”
...เวลาที่เสียไปไม่ได้เปล่าประโยชน์...

9 เดือนกว่า ๆ ที่โรงเรียนพลเมืองหนองพอกได้เปิดการเรียนการสอนและเรียนกันเป็น 100 กว่าชั่วโมงนักเรียนทุกคนได้เรียนไปด้วยกันจากกระบวนการที่อาจารย์ผู้สอนนำมาถ่ายทอด ได้เรียนวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ได้เรียนวิชาการเพาะเห็ด(อันเป็นพืชเศรษฐกิจของชุมชน) และฟังด้วยกิจกรรมของท้องถิ่น แม้ในช่วงแรกของการเรียนอาจจะมีข้อข้องใจเล็กน้อย แต่เมื่อได้เข้ามาเรียนนานเข้าก็ได้รู้ว่า โรงเรียนพลเมืองไม่เหมือนโรงเรียนวัด ไม่เหมือนโรงเรียนในระบบทั่วไป แต่ข้อข้องใจนี้ก็ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ของการเรียนการสอน เพียงแต่แค่ต้องคอย ๆ หากคำตอบให้ตนเองต่อไปเท่านั้น

โดยพ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง ได้กล่าวอีกว่า...

“เมื่อเป็นพลเมืองแล้ว ส่วนหนึ่งก็ต้องเป็นจิตอาสา การเข้าเรียนครั้งนี้เราไม่เสียประโยชน์ มีแต่ได้ประโยชน์ มีแต่ได้รับความรู้ จากองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าเราอยากรู้เรื่องไหนเราก็เรียนได้”

...ขณะถูกจำกัด ปลุกป่าเข้ามาแทนที่...

ระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียนก็ได้ร่วมกันคิดนโยบายสาธารณะขึ้นเพื่อเสนอต่อชุมชน ซึ่งนโยบายสาธารณะที่ได้ก็คือการจำกัดขยะ โดยเริ่มจากบ้านตนเองก่อน และขยายผลสู่บ้านเรือนใกล้เคียง เมื่อเห็นแล้วว่าปัญหาขยะได้รับการแก้ไขแล้ว สิ่งที่จะทำต่อไปคือการปลุกป่า **คืนป่าให้ชุมชน** หากใครเคยเดินทางไปเยี่ยมชมยังอำเภอหนองพอกจะเห็นต้นไม้เขียวชอุ่มตลอดสองฝั่งข้างทางบรรยากาศสดชื่น แสงแดดส่องผ่านพุ่มไม้ที่ไว้ โค้ง โนม้เข้าหากันจนเป็นซุ้มอุโมงค์ให้เราเห็นและสัมผัส แม้จะเพียงแค่นั่งรถผ่าน นี่เป็นเสน่ห์อันน่าหลงใหลของอำเภอหนองพอก แต่ใครจะรู้ว่าอุโมงค์ต้นไม้ที่เราเห็นนี่จะเป็นฝีมือของคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “นักเรียนพลเมือง” ที่ร่วมกันปลุกต้นไม้เหล่านี้ด้วยกันโดย “ไม่มีการลงทุนหรือเสียเงินแม้แต่บาทเดียว” ทุกอย่างเป็นเรื่องของจิตอาสาและความอยากแบ่งปันของผู้นำนักเรียนพลเมืองอย่างพ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง ล้วน ๆ ที่ได้เพาะซำกล้าไม้เป็นจำนวนมากกว่า 20,000 ต้น เพื่อแจกจ่ายให้ชุมชน ไม่ว่าจะป็นไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้สัก และแจกจ่ายให้ได้เอาไปปลูกตามท้องไร่ท้องนา ตามไหล่ทางถนนสองฝั่ง ตามรั้วบ้าน นี่ไม้ซำกล้าไม้จำนวนน้อย ๆ

ที่คุณพ่อร่างเล็กคนนี้ทำ แต่ด้วยจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจิตอาสาและอยากแบ่งปัน และทำเพื่อส่วนรวมโดยเป็นการทำด้วยหัวใจ ที่ไม่แม้แต่จะได้ยินเสียงบ่น หรือสีหน้าที่ ทุกข์ทรมานใจเลยแม้แต่น้อย แต่กลับได้เห็นรอยยิ้ม ได้เห็นเสียงหัวเราะที่รายล้อมไปด้วยความสุขที่สัมผัสได้จากการพูดคุยเมื่อใครเข้าใกล้มักจะมีสัมผัสได้ถึงความสุขนี้ อย่างเห็นได้ชัดจนผู้เขียนก็อดใจไม่ไหวที่จะขอเข้าไปพูดคุยและสัมผัสความรู้สึกเช่นนี้บ้าง โดยระหว่างการพูดคุย พ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง ได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า...

“การทำงานให้มีความสุขอย่าเอาเงินเป็นที่ตั้ง ให้เอาร่างกายและแรงใจเป็นตัวเคลื่อน”

...เมื่อเราเอาร่างกายและแรงใจเป็นที่ตั้งแล้วเงินก็ไม่ใช่อุปสรรคหลัก ของการทำงาน การปลูกป่าที่เกิดขึ้นนี้เป็นการทำงานที่ไม่ต้องใช้เงินแม้แต่บาทเดียว เพราะต้นไม้เราเพาะตัวเอง คนปลูกเราก็ใช้ร่างกายของเราเอง คนดูแลคือคนในพื้นที่ เรากันเอง ซึ่งเราก็ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชนอีกทั้งโครงการของเราไม่ต้อง ร้องแร่แห่งกระเจิงให้ใครรับรู้ หากแต่ใครสนใจให้เข้ามาร่วม แม้แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ในสมัยนั้นก็ยังมีเดินทางมาร่วมงานปลูกป่าที่อำเภอหนองพอกด้วยตนเอง ไม่มีใครชอบ การถูกบังคับหากแต่ถ้าจะทำ หรือจะมาครวญมาด้วยใจ นี่คือสิ่งที่โรงเรียนพลเมืองปลูก ฟิงในนักเรียนทุกคนเป็น ซึ่งตอนนี้เรียกได้ว่าอยู่ในสำนึกของนักเรียนทุกคนแล้วละ...

แม้จะเรียนจบหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองไปแล้วแต่ความเป็นพลเมืองที่ฝังลึก อยู่ในจิตใจของนักเรียนพลเมืองหนองพอกไม่ได้จบตาม การทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ก็ยังคงดำเนินการต่อบางคนเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสภาพลเมืองร้อยเอ็ดเช่นเดียวกับ พ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง บางคนไม่ถนัดการต้องเข้าประชุมแต่ถนัดการประสานพื้นที่ ถนัดการปฏิบัติ ก็สามารถร่วมด้วยช่วยกันทำงานเพื่อส่วนรวมได้อย่างไม่มีข้อแตกแยก เพราะนี่คือ **“นักเรียนพลเมืองหนองพอก”** ไง จะใครล่ะ!!!!

...การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้คนเปลี่ยนไป...

แน่นอนว่าตั้งแต่เปิดโรงเรียนพลเมือง ร้อยเอ็ดมาในปี 2559-2560 นี้เป็นปรากฏการณ์ ใหม่ครั้งใหญ่เลยก็ว่าได้ของนักเรียนที่จบการศึกษาเพราะนักเรียนพลเมืองหนองพอกสามารถ จบหลักสูตร และรับใบประกาศนียบัตรพร้อมกัน ทุกคนทั้งรุ่น ย้ำว่า ทุกคนทั้งรุ่น (ตาโต เบิกกว้าง เป็นไขท่านพร้อมเสียงร้องดัง ๆ ว่า ไอ้ว้าว...ว้าว)

ชุมชนไม่ได้เปลี่ยนแปลงแบบกะทันหัน แต่ชุมชนค่อย ๆ เปลี่ยน จากชยะที่มากขึ้น ก็ลดลง จากต้นไม้ที่มองแทบไม่เห็นสีเขียวกลับฟื้นคืนชีพ มีชีวิตชีวา จากจิตสำนึกคนที่เริ่มหดหายกลับเพิ่มพูนขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการร่วมด้วยช่วยกันปลูกป่า จากคนที่พูดน้อย กลับเริ่มกล้าพูดมากขึ้น จากคนที่พูดมากขึ้นอยู่แล้วกลับพูดได้ดีและมีสาระ จากคนที่ฟังตัวเองอยู่ในมุมมืดกลับกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ไม่ใช่ใครคนหนึ่งที่เปลี่ยน แต่มันคือการเปลี่ยนทั้งชุมชนจนแทบไม่อยากจะให้หลักสูตรโรงเรียน พลเมืองจบไปหากต้องเปิดโรงเรียนพลเมืองหนองพอกอีกครั้งในรอบ 2 แม้จะไม่มีงบประมาณมาสนับสนุนก็ตาม...

...ความสำเร็จที่ยากบอกต่อ...

...ให้เขา นำหัวใจ...

ผลสำเร็จเกิดขึ้นในโรงเรียนพลเมืองหนองพอกอาจจะบอกออกมาเป็นคำพูดได้ไม่หมดแต่ทั้งหมดมันได้แสดงออกมาทางความรู้สึกและผลงานที่เราทำกันไว้ในพื้นที่โรงเรียนพลเมืองทุกแห่งหนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดเองก็ดี หรือในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เองก็ตามเกิดขึ้นมาจากความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ฝ่ายทั้งนั้นมีแต่เรา... เพียงแค่เก็บกระเป๋า ใส่สมุด หย่อนปากกา ให้เขานำหัวใจและสมองมาเรียน มารับเอาความรู้ที่เขาจะมอบให้ไป โดยที่เราไม่ได้เสียเงินแม้แต่บาทเดียว บอกได้เลยว่าประทับใจมาก หากชุมชนหนองพอกเป็นพลเมืองชุมชนอื่นก็ไม่ควรรอช้าที่จะมาเป็นพลเมืองจิตอาสาเพื่อทำประโยชน์ให้ส่วนรวมไปด้วยกัน...

นายอำพร ศรีโพธิ์ทอง

นักเรียนพลเมืองหนองพอก

...พลเมืองสร้างชาติ...

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองหนองพอก...

โรงเรียนพลเมืองหนองพอกเป็นโรงเรียนพลเมืองแห่งที่ 6 ของจังหวัดร้อยเอ็ด เพราะเราเชื่อว่าป่าไม้คือปอดของทุกสรรพสิ่งบนโลกนี้ เมื่อป่าไม้ถูกทำลายนั้นเท่ากับปอดของเราทุกคนถูกทำลายไปด้วย นักเรียนพลเมืองหนองพอกจึงเป็นส่วนหนึ่งของตัวอย่างพลเมืองที่ดีในการสร้างปอดให้ทุกคนแข็งแรงโดยการจัดทำนโยบายสาธารณะการปลูกป่าในพื้นที่ขึ้นเพื่อหวังจะฟื้นฟูป่าไม้ใหม่แทนที่ป่าไม้ที่ถูกทำลายโดยไม่เสียงบประมาณของแผ่นดินสักบาท ในการดำเนินโครงการโดยจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่เต็มเปี่ยมได้เล็งเห็นว่า การปลูกป่าก็เหมือนการปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในใจคน

การจะปลูกป่าในพื้นที่กว้างขวางขนาดนี้ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นไม่ใช่เรื่องที่จะทำ ให้สำเร็จได้เพียงแค่นั้น ๆ เดียวต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ คน หลาย ๆ ภาคส่วน ในการสนับสนุน ซึ่งการลงมือทำโดยไม่เอาผลประโยชน์ของเงินเป็นที่ตั้งก็ถือเป็นหน้าที่ ของพลเมือง จนตอนนี้ไม่มีพื้นที่ไหนในอำเภอหนองพอกไม่มีป่าไม้ไว้ดูแลปอดของ ทุกคนแล้ว

ไม่ใช่แต่เพียงพื้นที่เดียวที่ปลูกป่าไม่ให้เขียวซีดเต็มท้องทุ่ง แต่อำเภอหนองพอก ได้ขยายผลการปลูกป่าไปแล้วเต็มพื้นที่จะเห็นได้จากต้นกล้ากว่า 20,000 ต้นที่พลเมือง ต้นแบบอย่าง พ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง ได้เพาะชำไว้ นั่นเป็นเพราะอยากเห็นพื้นที่ อำเภอหนองพอกเต็มไปด้วยสีเขียวเต็มไปด้วยปอดของธรรมชาติและเต็มไปด้วย ความอุดมสมบูรณ์

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู่ ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองหนองพอก”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนา เป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมือง อำเภอหนองพอกประกอบด้วย

1.นายอำพร ศรีโพธิ์ทอง พลเมือง ต้นแบบแห่งอำเภอหนองพอก บุรุษร่างน้อย แต่ใจใหญ่ ซื่อซอบ รักใคร่ และหลงใหล ในความเป็นธรรมชาติเมื่อต้องรู้ว่าขณะนี้ บ้านเมืองป่าไม้ถูกทำลายจนแทบจะ ไม่มีสีเขียวของธรรมชาติให้เห็น บวกกับ ยุคปัจจุบันที่ปอดต้องการก๊าซบริสุทธิ์ จากต้นไม้ จึงทำให้เกิดความสนใจใน กิจกรรมปลูกป่าหากแต่จะทำคนเดียว คงยังไม่สำเร็จในทุกวันนี้

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการ โรงเรียนพลเมืองทำให้อำเภอ หนองพอกเกิดกิจกรรมอาสาปลูกป่า เป็นธรรมเนียมทุกปีแล้วแต่พื้นที่ไหน มีความพร้อมก่อน แต่เป้าหมายของ การดำเนินการครั้งนี้คือพื้นที่อำเภอ หนองพอกต้องเป็นพื้นที่สีเขียว เป็นปอดของธรรมชาติทั้งอำเภอโดย ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในทุก ๆ ตำบล จนเกิดเป็นกลุ่มที่เรียกกันว่า “กลุ่มปลูกป่าชุมชน” ที่ตระเวนปลูกป่า สร้างพื้นที่สีเขียวให้จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

กลุ่มพลเมืองจิตอาสา ปลูกป่าในใจคน

พลเมืองจิตอาสา ปลูกป่าในใจคน
โดยนักเรียนโรงเรียนพลเมือง

โดยผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดให้เกียรติ
เป็นประธานในพิธี และร่วมปลูกป่า

พลเมืองจิตอาสา ปลูกป่าในใจคน
นำทีมโดย “พ่ออำพร ศรีโพธิ์ทอง”

ปลูกป่าในใจคน โดยสถาบันพระปกเกล้า

7. โรงเรียนพลเมืองพนมไพร

จากคำกล่าวหนึ่งที่ได้ยินจนชินหู ได้สัมผัสมาจนชินใจ เห็นทีจะไม่พ้นคำว่า...

“เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุกลงไปได้ด้วยดี”

ทำให้โรงเรียนพลเมืองพนมไพรเริ่มดำเนินการเปิดการเรียนการสอน โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพนมไพร ที่ให้การสนับสนุนห้องเรียนอันแสนอบอุ่น

“อำเภอพนมไพร” ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ดราว 73 กิโลเมตร เดิมชื่อ **“อำเภอพนมไพรแดนมฤค”** เป็นอำเภอที่อยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำชีกับอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยอำเภอพนมไพรแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 13 ตำบล 160 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากถึง 14 แห่ง ซึ่งหนึ่งในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ แน่นนอนย่อมมี **องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย** ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองทัพไทยทั้งตำบล

...โรงเรียนสร้างคน...

...เพราะเป้าหมาย มีไว้พุ่งชน...

และนี่คือพื้นที่เป้าหมายแห่งการสร้างพลเมืองผ่านโรงเรียนพลเมืองในปีนั้น (2560) โดยได้หัวเรือใหญ่อย่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อย่าง...

...นายกีระ เสมัง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพนมไพร) จะด้วยความ... **บังเอิญ โลกกลม พรหมลิขิต...** ความเหมาะสมหรือควรค่าแก่เวลาอันนี้ไม่ทราบแน่ชัดที่ทำให้ได้เห็นหนังสือขออนุญาตเปิดโรงเรียนพลเมืองในอำเภอพนมไพรอย่างเป็นทางการของการผู้ประสานโรงเรียนพลเมืองจากศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีได้ตั้งใจ ที่ส่งผ่านมาเพื่อเสนอขออนุญาตต่อท่านปลัดอำเภอในขณะนั้น

...ไม่นำพา แต่นำไปคิด...

แต่ขณะนั้นก็ไม่นำพา หรือสนใจ เพราะในใจก็กลัว แต่ต้องแสดงออกแบบหนึ่ง ๆ (ความกลัวที่ว่านี่คือ กลัวงานเข้าว่าอาจจะต้องมาเปิดในพื้นที่ของตนเองหรือเปล่า???)

แต่เหมือนโชคชะตา ฟ้ากำหนด ถ้าซื้อหวยคงจะถูกรางวัลที่ 1 เป็นแน่แท้ ทำให้ท่านปลัดอำเภอเล็งเห็นความสำคัญของพื้นที่หนองทัพไทยและไม่พลาดที่จะมอบหมายให้ระดับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแลและประสานงาน

แต่เมื่อได้รับคำสั่งเช่นนั้นก็ไม่รอช้ารีบประสานต่อและดำเนินการในทันที แม้มองใจจะยังคงมีความกลัวอยู่เล็กน้อยว่าจะทำงานนี้ไม่สำเร็จ แต่ด้วยลักษณะนิสัยเป็นคนทำงานสายลุย ต่อให้ต้อง

...งมเข็มในมหาสมุทร...

ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่จะทำงานนี้ให้สำเร็จได้ และไม่ใช่ปัญหาอุปสรรคใหญ่อะไร สิ่งแรกที่เร่งดำเนินการหลังจากประสานผู้ดูแลโครงการโรงเรียนพลเมืองคือ หาคนเข้าเรียนสัปดาห์นี้เหมือน หมูแต่ไม่หมู เพราะทุกคนไม่รู้จักว่าโรงเรียนพลเมืองคืออะไร สอนอะไร ทำไมต้องเรียน แล้วพลเมืองคืออะไร ถ้าจะอุทานแบบชาวบ้านก็คงจะว่า...(ตายล่ะ...จะหาใครมาเรียนได้นะ) แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้อยากยอมแพ้ หรือล้มเลิกความตั้งใจ ยิ่งเมื่อได้กลับมาคิดว่าตัวเราเองก็ตอบคำถามชาวบ้านไม่ได้เหมือนกันว่า...

โรงเรียนพลเมืองคืออะไร ???...

สอนอะไร???...

ทำไมต้องเรียน???...

แล้วพลเมืองคืออะไร???...

...จากคำถาม ผู้ การหาคำตอบ...

ก็ในเมื่อไม่รู้ก็ต้องหาคำตอบเอาสิจะไปยากอะไรเราเองยังไม่รู้แล้วจะไปคาดหวังคนอื่นจะรู้ได้อย่างไร เราไม่รู้ แล้วจะไปตอบคำถามกับคนอื่นได้อย่างไร การเฝ้าถาม และเฝ้าตอบ ตนเองทุกวันอยู่แบบนี้จึงทำให้ นายกวีระ เสมัง ตัดสินใจสมัครเข้าเรียนเป็นนักเรียนพลเมืองเป็นคนแรกของโรงเรียนพลเมืองพนมไพร เพราะอดทนต่อความอยากรู้ไม่ไหวและด้วยเป็นคนกว้างขวางในพื้นที่ มีญาติสนิท มิตรสหายที่เยอะพอสมควรในแวดวงราชการบวกกับการใช้อำนาจในมือนิดหน่อยที่ไปเชิญชวนคุณครู ผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ในตำบลของตนเองมาเรียนรู้ความเป็นพลเมืองนี้ไปด้วยกัน “เรียน และ รู้ ไปด้วยกัน”

ทำให้...ยิ่งรู้จัก ยิ่งหลงรัก...

...วลีเด็ดของหนุ่มสาวสมัยนี้เห็นทีจะเป็นเรื่องจริงเพราะเมื่อรวบรวมกำลังคนเข้าเรียนโรงเรียนพลเมืองพนมไพรได้สำเร็จก็เริ่มการเรียนการสอนกันอย่างเข้มข้นทันที โดย เริ่มเปิดโรงเรียนพลเมืองเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2560 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลพนมไพร การเรียนการสอนทุกวันพุธ เวลา 09.00-12.00 น. ซึ่งคณะคุณครูและผู้อำนวยการโรงเรียนเองต่างก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า โรงเรียนพลเมืองนี้ไม่ใช่เล่น ๆ แตกต่างจากโรงเรียนที่สอนอยู่มาก การพลิกบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นนักเรียนบ้างก็ไม่ธรรมดา เพราะสิ่งที่ต้องลดคือ Ego และความมั่นใจในตัวเอง

ที่สูงเกินไป) ของตัวเองลงอย่างมาก บางคนคิดว่าตัวเองเรียนมาสูงแล้วไม่จำเป็นต้องเรียนเพิ่ม (นั่นเป็นความคิดที่อยู่ในรอบ)

แต่!!!... อย่าลืมว่าเราก็ไม่ได้รู้ทุกเรื่องแม้จะเข้ามาเรียนหลายคนแต่ก็เชื่อว่า จะจบออกไปทุกคนเพราะความเข้มข้นของโรงเรียนพลเมืองที่ต้องการให้ทุกคนเป็นพลเมือง (ที่เป็นพลเมืองจริง ๆ ไม่มีเล่น ๆ) ด้วยวิชาการเรียน การสอนที่เจาะลึกลงไปนั้นสำคัญในการดำรงชีวิตสำคัญต่อส่วนรวมการปลูกจิตสำนึกไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็ไม่ใช่เรื่องยาก ที่จะทำให้ทุกคนมีจิตสำนึก กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าทำในสิ่งที่ดี มีหลายคนไม่กล้า แต่เมื่อเข้ามาเรียนโรงเรียนพลเมืองก็เปลี่ยนไป (ตัวอย่างมีให้เห็น)

จากการโทรศัพท์ต่อสายตรงพูดคุยถามไถ่สารทุกข์ สุขดิบ กับ ท่านนายกีระเสมิง โดยท่านนายกพูดติดตลก จนอดขำไม่ได้ว่า...

“...กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดีฉันใด ร้อยเอ็ดไม่สิ้นพลเมืองฉันนั้น...”

“ส่วนตัวเคยทำงานเพื่อส่วนรวมมาก่อนและตอนนี้ก็ยังทำงานเพื่อส่วนรวมอยู่เพราะลักษณะนิสัยส่วนตัวเป็นแบบนี้อยู่แล้วพูดจาโผงผาง ตรงไป ตรงมา เสียงดัง ฟังชัดบ้างไม่ชัดบ้าง แต่การทำงานก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร ทำงานไปเรื่อย ๆ ของตนเองคนอื่นมักมองว่าเป็นบ้า (อีกแล้ว) ซึ่งลึก ๆ ในใจก็คิดว่าสถาบันพระปกเกล้าจะทำงานเกี่ยวกับการเมืองเท่านั้น แต่เมื่อเข้ามาเรียนในโรงเรียนพลเมืองแล้วกลับได้ว่า เอ้า!!!... ไม่ใช่ ที่ผ่านมาคิดผิดไปเองตลอดเลย สถาบันพระปกเกล้าไม่ได้ทำงานแค่การเมือง แต่ทำงานด้านพลเมืองและเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยด้วย”

ความรู้ และมิตรภาพที่เริ่มจาก ...เก็บเล็กผสมน้อย...

แน่นอนว่าสิ่งที่เราได้คือจิตสำนึกแน่ ๆ แต่สิ่งที่ได้เพิ่มขึ้นมากคือได้เพื่อนใหม่ มิตรภาพใหม่ ๆ การศึกษาไม่ได้เป็นตัววัดความสำเร็จในชีวิตแต่การศึกษาเป็นเพียงองค์ความรู้ที่เราควรมีติดตัวอย่าคิดว่าตนเองรู้มากแล้วไม่จำเป็นต้องรู้อะไรอีก แต่ให้คิดว่าเรายังไม่รู้อะไรใหม่ ๆ เราต้องเข้าไปเรียนรู้มัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอำเภอพนมไพร ก็เป็นเช่นนั้น จากเดิมที่ต้องแหบจะไปขอร้องให้เข้ามาเรียนให้เข้ามาศึกษาหาความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ลงมาให้ความรู้ถึงที่ แต่ตอนนี้กลับกลายเป็นสิ่งที่ชุมชน ชาวบ้าน ขอร้องให้พื้นที่จัดการเรียนการสอนในเรื่องที่สนใจ หากจะให้กล่าวถึงนโยบายสาธารณะที่นักเรียนพนมไพรทำเพื่อจบการศึกษาเหมือนเช่นโรงเรียนพลเมืองอื่น ๆ ก็คงจะหนีไม่พ้นนโยบายการจัดการทำเยื่อเหมือนกัน ความต่อเนื่องของพลเมืองในพื้นที่ยังคงดำเนินต่อไปอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเห็นได้จากการลงพื้นที่ถอดบทเรียนกิจกรรมโคก หนอง นา โมเดลของผู้เขียนเอง นักเรียนพลเมืองสามารถรวมกลุ่มทำกิจกรรมปลูกป่าในพื้นที่ได้สำเร็จ อีกทั้งยังขยายโครงการนี้สู่ชุมชน ผู้นำนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันและผู้เขียน

เองก็เชื่อว่ายังคงดำเนินการเช่นนี้ต่อไปอีกเรื่อย ๆ เช่นกัน นี่คือนี่สิ่งที่เกิดจากการสร้างจิตสำนึกเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ในรั้วโรงเรียนพลเมือง แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกลับเป็นการสร้างพลเมืองที่ยิ่งใหญ่และกว้างขวางอย่างแท้จริง

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

เพราะโรงเรียนพลเมืองสอนมาว่า “พลเมืองที่ดีไม่ควรอยู่เฉย ๆ” เมื่อสิ่งทีพบเจออยู่ในชีวิตทุกวันนี้จะเหมือนเดิมจนคุ้นชินแต่หากมองว่าเป็นเรื่องของจิตสำนึก เราจะไม่สามารถมองได้ว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องเปรียบได้ง่าย ๆ คือการไม่มีระเบียบในการจอดรถจากที่รู้สึกเฉย ๆ จะจอดรถตรงไหนก็ได้เพราะเราเองก็ทำแต่เพราะการถูกปลูกฝังให้รู้จักแบ่งปันเพื่อส่วนรวม

หาก ...พลเมืองไม่เริ่มที่ตัวเรา จะไปเริ่มที่ตัวใคร... จึงเป็นสิ่งที่น่ากลับมาคิดและหาวิธีแก้ไขปัญหานี้โดยปรึกษากัน วางแผนกันร่วมกับเพื่อนร่วมรุ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

...อย่ารอถั่วที่ยังไม่สุก เพราะเดี๋ยวจะไหม้...

แม้ในช่วงแรก ๆ จะโดนต่อต้าน แต่เราต้องยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพราะนี่เป็นสิ่งที่คนมีจิตสำนึกทำกันจนตอนนี้เห็นผลลัพธ์โดยไม่ต้องร้องขอกันเลยทีเดียวที่เดียว ตำบลหนองทัพไทยยังเปลี่ยนแล้ว ตำบลอื่น ๆ อยากเปลี่ยนบ้างหรือยัง???

“อย่ากลัวการเข้ามา” เรียนและอย่ากลัวงานที่คิดว่ายุ่งยากของการเรียนจงข้ามเส้นแดง เส้นเดียวของตนเองให้ได้ แล้วจะเสียดายโอกาสที่หลังเมื่อคุณไม่เป็นพลเมืองอย่างใครเขา...

นายกวีระ เสมัง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

...พลเมืองสร้างชาติ...

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองพนมไพร...

โรงเรียนพลเมืองพนมไพรเป็นโรงเรียนพลเมืองแห่งที่ 7 ของจังหวัดร้อยเอ็ด นโยบายสร้างชื่อของโรงเรียนพลเมืองพนมไพรแห่งนี้คงจะหนีไม่พ้นนโยบายการจัดการขยะที่ดำเนินการขยายนโยบายไปในกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนทั่วอำเภอพนมไพรเพียงเพราะหวังให้นักเรียนรุ่นใหม่เกิดความตระหนักรู้ ในพิษภัยของขยะและนำองค์ความรู้นี้ขยายต่อสู่ชุมชนของตนเองสืบไป หากจะถามว่านักเรียนพลเมืองพนมไพรเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรที่จะตอบได้ไม่ยาก เพราะทุกคนต่างถอดหัวโขน

ถอดอำนาจ บารมีที่ตนมี เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพราะนักเรียนพลเมืองพนมไพรส่วนใหญ่จะเป็นนาย กอบต. เป็นผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียน เป็นผู้นำชุมชน

เรียกได้ว่า “งานหลวงไม่ให้ขาด งานราษฎร์ไม่ให้เสีย” กันเลยทีเดียว

การแบ่งเวลาและมีวินัยในตนเองจึงเป็นคุณสมบัติหนึ่งอันพึงมีของพลเมือง การสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางจนทำให้พื้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงเป็นเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองพนมไพร และวันนี้ ก็ทำสำเร็จแล้ว อำเภอพนมไพรเกิดเครือข่ายในพื้นที่ในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะหรือเป็นหาทางการเกษตรก็ตาม หากแต่สิ่งที่ทำให้พื้นที่หนองทัพไทยเกิดความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดและเป็นรูปธรรมคงจะหนีไม่พ้นการมีธรรมนูญป่าชุมชน ที่รณรงค์ให้ทุกคนรัก(ษา)ป่า มีการบวชป่าเพื่อเป็นสัญญาใจในการร่วมกันคุ้มครองป่า ซึ่งชุมชนมองว่าทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันเป็นห่วงโซ่ อีกทั้งในพื้นที่หนองทัพไทยยังเต็มไปด้วยเห็ดตระโงก ที่เป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ ยังมีผืนป่ามากเท่าไร พืชเศรษฐกิจอย่างเห็ดตระโงกก็จะมามากเท่านั้น ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ เกิดอาชีพ จากการเก็บเห็ดขาย นี่จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในพื้นที่ของตำบลหนองทัพไทย

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู่ ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองพนมไพร”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองพนมไพร ประกอบด้วย

1. **นายทวีระ เสมัง** นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย ผู้ชายหัวใจแกร่งแห่งหนองทัพไทย จุดเด่นเป็นคนโผงผาง ใจใหญ่ เสียงดังฟังชัดกล้าได้ กล้าเสีย ทำงานแบบสายลุยและทำงานด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ไม่เอาเปรียบใคร ในทางกลับกัน เป็นผู้ให้เสียมากกว่า ให้ทั้งผลงานที่มีประโยชน์ ให้ทั้งโอกาสคนในชุมชนได้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ มองทุกอย่างเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ไปด้วยกัน

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่ตำบลหนองทัพไทยเป็นพื้นที่แห่งป่าไม้ เพราะพลเมืองต่างหันมารักษาป่าไม้ แทนการทำลายมากขึ้น และต่างตระหนักถึงประโยชน์ต่างตอบแทนของกันและกันระหว่างชุมชนและผืนป่า มีประเพณีบวชป่าเพื่อเป็นสัญญาณใจในการรักษาป่า จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งการมีพืชเศรษฐกิจที่เกิดจากความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สร้างทั้งรายได้ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนพลเมืองพนมไพร

นักเรียนโรงเรียนพลเมือง นำทีมโดยนายกีระ เสมัง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน
โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

เมื่อขยะหมดไป ป่าไม้มาแทนที่เริ่มผลักดัน
โครงการปลูกป่าเข้าสู่นักเรียนในโรงเรียน

เมื่อขยะหมดไป ป่าไม้มาแทนที่เริ่มผลักดันโครงการปลูกป่าเข้าสู่นักเรียน
ภายใต้ชมรมคนรักในหลวง

8. โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย

...ไม่มีการเดินทางใด ไม่ใช้ระยะเวลา...

...เช่นเดียวกับการเดินทางของโรงเรียนพลเมืองสู่ตำบลเหล่าหลวง ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอมีระยะทางห่างจากตัวอำเภอ 7 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง เส้นทางคมนาคมเป็นทางลูกรังและมักจะมีปัญหาในฤดูฝน ทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่นั่นไม่ใช่ปัญหา เพราะการเดินทางไม่ช้าก็เร็ว ต่างก็ถึงจุดหมายเหมือนกัน

“ตำบลเหล่าหลวง” ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน 1,542 ครัวเรือน ประชากร 7,961 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเป็นหลักแทบทุกครัวเรือน โดยการทำนา บางส่วนก็อพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำ นี่เป็นวงจรชีวิตของพี่น้องชาวเหล่าหลวงที่ดำรงชีพแบบนี้มาช้านาน หากแต่ใครจะรู้ว่าจะมีคนให้ความสำคัญกับพื้นที่ผืนน้อย ๆ แห่งนี้ในการสร้างพลเมือง การเปิดโอกาสทางการศึกษาที่น้อยคนจะได้สัมผัส

ดังคำกล่าวที่ว่า...

...“มาช้าดีกว่าไม่มา” การเดินทางมาของโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง เริ่มเข้ามาเมื่อช่วงต้นปี 2560 ผ่านการพูดคุย ทำข้อตกลงร่วมกัน จนเปิดการเรียนการสอนในวันที่ 16 มีนาคม 2560 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหลวง เรียนกันทุกวันศุกร์ เวลา 09.00-12.00 น. ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมมากในช่วงเวลานั้น เพราะว่างเว้นจากการทำไร่ ไถนา ก็เจียดเวลามาเรียนได้ หากแต่ยังไม่มีใครมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโรงเรียนพลเมืองมากนักในช่วงแรก ถึงแม้การศึกษาหาความรู้จะสำคัญ แต่ปากท้องก็สำคัญเช่นกัน โรงเรียนพลเมืองจึงยังไม่ได้รับการตอบรับที่ดีมากในตำบลเหล่าหลวงแห่งนี้

...ไม่มีความพยายามใดที่สูญเปล่า...

ผู้นำใหญ่อย่างประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ดอย่าง ดร.จิรวรรณ สิทธิศักดิ์ หรือที่รู้จักกันในนามทนายน้อย (ทนายคูใจแห่งพี่น้องร้อยเอ็ด) ที่เป็นทั้งผู้ประสานโครงการเป็นทั้งอาจารย์ผู้สอนให้กับนักเรียนพลเมืองทุกรุ่นแต่สำหรับโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง แห่งนี้ทนายน้อยของเราได้กล่าวไว้ว่า...

“การเปิดพื้นที่โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวงเป็นการเรียนรู้ไปพร้อมกันกับโรงเรียนพลเมืองดงคลังน้อยซึ่งใช้เวลาในการสอนคือช่วงเช้าของทุกวันศุกร์ เป็นเพียงเวลาช่วงสั้น ๆ ในแต่ละสัปดาห์ มีนักเรียนมาเรียนบ้างไม่มาเรียนบ้าง เพราะติดภารกิจทางปากท้อง บ้างก็มาเรียนเพียงแค่ช่วงแรกและไม่มาเรียนอีกเลย แต่จะด้วยเหตุใดนั้นก็ไม่ว่ากัน หากแต่การเรียนในช่วงนี้ไม่ได้สวยงามดังโรยด้วยกลีบกุหลาบ แต่ก็ไม่ได้แย่งกับต้องปิดตัวลงกลางคันของโรงเรียนพลเมือง เพราะตั้งใจมาแล้วว่าอยากให้พื้นที่เหล่าหลวงแห่งนี้เป็นพลเมือง ตั้งใจมาแล้วว่าอยากให้พื้นที่เหล่าหลวงแห่งนี้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้กับครอบครัวของตนเองให้ พึ่งพาภายนอกให้น้อยที่สุด ทิ้งบ้านเรือน ทิ้งไร่นา ทิ้งครอบครัวไปทำงานต่างพื้นที่ให้น้อยที่สุดจึงไม่ทิ้งความตั้งใจนี้ แม้จะต้องสอนกับนักเรียนเพียงแค่วันละ 10 คนก็จะสอน เพราะเชื่อมั่นว่า 10 คนนี้น้อยก็สามารถนำความรู้ไปขยายผลได้สามารถเป็นกระบอกเสียงประชาสัมพันธ์โรงเรียนพลเมืองให้รู้จักในตำบลเหล่าหลวงให้จงได้แม้จะต้องใช้เวลานานสักเพียงใดก็ตาม”

| ...โรงเรียนสร้างคน...

...ความตั้งใจที่ไม่สูญเปล่า ของประธานศูนย์...

เพราะความตั้งใจที่แน่วแน่แล้วนั้น การเรียนการสอนในช่วงแรกแม้จะมีนักเรียนเพียงน้อยนิด แต่ก็ไม่เป็นผลให้ล้มเลิกความตั้งใจ การสอนนักเรียนเพียง 10 คน กลับส่งผลดีที่เกินคาดน้อยนิดแต่คุณภาพคับ เพราะนักเรียนพลเมืองเพียง 10 คนนี้ กลับนำองค์ความรู้ไปขยายผลต่อได้ ชักชวนเพื่อน ๆ หรือคนในชุมชนมาเรียนได้ จนเกิดเป็นการเรียนการสอนแบบเต็มรูปแบบที่มีนักเรียนมาเรียนอย่างคับคั่ง เต็มห้องเรียนในทุก ๆ วัน เมื่อมีการเรียนการสอน นี่เป็นผลความสำเร็จเพียงเล็กน้อยที่เกิดขึ้น หากแต่ยังคงมีผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่เกิดขึ้นตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเกิดพลเมืองตัวอย่างของตำบลเหล่าหลวงอย่างเช่น นายมิตร เขาน้อย ที่เป็นตัวแทนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) โดยได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้าน นี่ก็คืออีกหนึ่งความภาคภูมิใจของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง

มิติในช่องชุมชนไทยไร้ถัง

...พลเมืองสร้างชาติ...

...ซ้ำๆ มักได้พรีเล่าแง่มุม... จากการดำเนินการก่อนจบการศึกษาของนักเรียนที่เป็นตัวแทนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) โดยได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้าน นี่คือนิทรรศการอีกหนึ่งความภาคภูมิใจของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง พลเมืองตำบลเหล่าหลวงในเรื่องของการจัดการปัญหาขยะไร้ถังซึ่งได้นำเสนอนโยบายนี้ให้กับท่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหลวงทราบและหน่วยงานเล็งเห็นความสำคัญนี้ บวกกับนโยบายบูรณาการพื้นที่ร้อยเอ็ดของสถาบันพระปกเกล้า ณ ขณะนั้น ซึ่งเป็นการร่วมกันทำงานในหลาย ๆ หน่วยงาน หลาย ๆ สำนักของสถาบันพระปกเกล้า จึงเกิดการจับมือกันขึ้นระหว่าง สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง (สสม.) และ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) ที่กำลังดำเนินโครงการขยะไร้ถังอยู่ ณ ขณะนั้นเช่นกัน จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะให้พื้นที่ตำบลเหล่าหลวงเป็นศูนย์การทดลองและเรียนรู้โดยผู้เข้าร่วมคือนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวงนั่นเอง นี่จึงเป็นที่มาของการจัดการปัญหาขยะของตำบลเหล่าหลวง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดไม่ว่าจะเป็นคนเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต พื้นที่เปลี่ยนไปสู่การเป็นพื้นที่ไร้ขยะ

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

โรงเรียนพลเมืองนอกจากจะเป็นการเปิดโอกาสด้านการศึกษาให้กับคนในพื้นที่แล้ว การได้ให้นักเรียนพลเมืองเสนอปัญหา หรือเสนอโยบายก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ฝึกให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองสามารถนำหลักความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ พัฒนาตัวเองแม้จะประสบปัญหาในช่วงแรกแต่ผู้สอนก็ได้ละทิ้งความพยายามที่จะมาสอนซึ่งหลักสูตรที่ใช้สอนต่างก็เป็นหลักสูตรที่ทุกโรงเรียนได้เรียนเหมือนกันหมดตั้งแต่เปิดโรงเรียนพลเมืองมา แต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลสำเร็จสำหรับพื้นที่ตำบลเหล่าหลวงแล้วกลับมามีผลต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างยิ่งในเวลาต่อมา ปัญหาขยะไม่ใช่ใครจะแก้ก็แก้ได้ ไม่ใช่ใครเห็นแล้วจะบอกให้คนนั้น คนนี้เก็บได้ แต่เป็นเพราะพื้นฐานของโรงเรียนพลเมืองที่ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนก่อน เป็นเพราะโรงเรียนพลเมืองค่อย ๆ ฝึกให้ประชาชนพัฒนาไปเป็นพลเมือง ซึ่งมากกว่าจิตสำนึกที่ได้คือการทำงานเพื่อส่วนรวมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน อันเป็นสิ่งที่คนที่จะเรียกตนเองว่าพลเมืองควรคำนึงและนึกถึง เพราะปัญหาปากท้องอย่างที่กำลังมาข้างต้นทำให้ประชาชนต่างต้องดิ้นรนออกทางเอาตัวรอดด้วยตนเอง ไม่ว่าจะ

การทิ้งบ้านทิ้งครอบครัวไปทำงานต่างจังหวัดหากแต่โรงเรียนพลเมืองกลับสอนให้ทุกคนสำนึกรักบ้านเกิด มองสิ่งที่มีอยู่รอบตัวแล้วพัฒนาต่อยอดสิ่งที่มีอยู่ให้ได้มากที่สุด นี่คือความสุขที่เกิดขึ้นหากเรารู้จักการพัฒนาและต่อยอดสิ่งที่ตนมี โดยไม่มองหาสิ่งที่ยากได้จากที่อื่น อีกทั้งยังได้อยู่กับครอบครัวที่เรารัก อยู่กับคนที่เราคิดถึงได้อย่างไม่ต้องกังวล

“แก้ปัญหาที่ตนเองก่อน แล้วค่อย ๆ แก้ปัญหาให้ชุมชน และสังคม ต่อไปมองสิ่งที่มี และไม่โยยหาสิ่งที่ดีขาด”

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง อำเภอกะชังวรี...

โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวงอำเภอกะชังวรี เป็นโรงเรียนพลเมืองแห่งที่ 8 ของจังหวัดร้อยเอ็ด นโยบายสร้างชื่อของโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวงแห่งนี้ คือ การจัดการปัญหาขยะไร้ถัง โดยได้นำนโยบายนี้เสนอให้กับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหลวงจนเกิดเป็นความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหลวง ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง (สสม.) วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) และจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ผลักดันพื้นที่ตำบลเหล่าหลวง อำเภอกะชังวรี ให้เป็นพื้นที่ไปสู่การเป็นพื้นที่ไร้ขยะ ทำให้นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวงได้เข้าไปเรียนรู้ และตระหนักถึงปัญหาขยะ จนสามารถนำมาประยุกต์ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทิ้งขยะและการกำจัดขยะของตนเองส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต เปลี่ยนแปลงทัศนคติและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชนไปโดยปริยาย จากการเห็นตัวอย่างที่สำเร็จของกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่า **“นักเรียนพลเมือง”**

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู่ ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง ประกอบด้วย

1. นายมิตร เขาน้อย พลเมืองจิตอาสา พุดน้อย เน้นลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) โดยได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้านเพราะเป็นคนที่ชื่นชอบการทำงานด้านจิตอาสาและไม่เคยปริปากบ่นสักคำจึงได้รับความไว้วางใจจากทุกคนในหมู่บ้านให้ดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบสูงเสมอ หากแต่ก็สามารถทำออกมาได้ดีและประสบความสำเร็จทุกครั้งเช่นกัน

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้สถาบันพระปกเกล้า โดยวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) ได้นำโครงการขยายไร่ถึงลงสู่ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะและส่งเสริมการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและได้รับความสนใจเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนพลเมืองเอง และสมาชิกในชุมชน จนเกิดเป็นชุมชน/หมู่บ้านแห่งการไร้ถังขยะขึ้นเพียงเพราะหวังจะเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เล็ก ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่กำลังกำจัดขยะได้อย่างถูกต้อง ถูกวิธีจนขยะสามารถหมดไปจากบ้านเมืองได้

โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง

โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวงดำเนินโครงการขยะไร้ถัง ภายใต้การร่วมมือกันระหว่างสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง (สสม.) และ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) สถาบันพระปกเกล้า

๑. โรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย

ตำบลดงครั่งน้อย เป็นตำบลหนึ่งในจำนวนตำบลทั้งหมด 193 ตำบลของจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 20 กิโลเมตร ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบกว้างใหญ่หรือที่เรียกกันว่า “ทุ่งกุลาร้องไห้”

...การเดินทางที่แสนวิเศษ...

โรงเรียนพลเมืองสอนให้เรา...

“รู้ในสิ่งที่รู้อยู่แล้วมากขึ้น”

ตำบลดงครั่งน้อยเริ่มเปิดโรงเรียนพลเมืองเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2560 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งน้อย ดำเนินการเรียนการสอนทุกวันศุกร์ เวลา 13.00-16.00 น. โดยเกิดขึ้นจากเปิดที่โรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวงก่อน ซึ่งอำเภอเกษตรวิสัยเป็นอำเภอที่กว้างใหญ่อีกอำเภอหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด หากจะเปิดเพียงพื้นที่เดียวเห็นทีคงจะไม่ทั่วถึง และทนรับฟังเสียงคำร้องขอของผู้สนใจในพื้นที่ไม่ไหว เนื่องจากพื้นที่ตำบลเหล่าหลวงและตำบลดงครั่งน้อยค่อนข้างจะห่างไกลกัน การเดินทางมาเรียนต่างตำบลของบางคนอาจจะไม่สะดวก หากจะให้การเดินทางมีประสิทธิภาพและเกิดพลเมืองในพื้นที่จริง จึงตั้งโรงเรียนพลเมืองทั้ง 2 ตำบลในปีเดียวกันนี้คือการเดินทางของโรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อยในปี 2560

...โรงเรียนสร้างคน...

...คำถามที่ (อาจ) ไม่ต้องการคำตอบ...

...หากจะถามว่าถึงทำไม???... ถึงมีนักเรียนสนใจในตัวโรงเรียนพลเมืองมากขนาดนี้ถึงขั้นต้องร้องขอให้ไปเปิดในพื้นที่ตนเอง เรื่องนี้คงจะไม่มีใครรู้ดีเท่ากับตัวนักเรียนเอง ผอ.อัญญรัตน์ แสนภูมิ นักเรียนโรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย หรือตำแหน่งที่รู้จักกันในนามผู้อำนวยการสาวสวยแห่งโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง

ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ตัดสินใจหันกลับมาสวมหมวกนักเรียนและรับบทบาทเป็นนักเรียนอีกครั้งในรั้วโรงเรียนพลเมืองแห่งนี้

...จากบทบาทผู้บริหาร กลับมาเป็นนักเรียน (อีกครั้ง)...

ผอ.อัญญรัตน์ แสนภูมิ ได้ให้สัมภาษณ์ ใจความสำคัญว่า...

“ครั้งหนึ่งเคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนซื้อตรง ครั้งแรกทีไปเพราะไปตามหน้าที่ ในนามของผู้บริหารสถานศึกษาไปแบบมีเงิน ings เล็กน้อยเพราะไม่รู้เรื่องอะไร แต่ด้วยบทบาทที่ต้องเล่นในตอนนั้นทำให้พยายามหาข้อมูลเกี่ยวกับความซื้อตรง ความเป็นพลเมืองด้วยหน้าที่การงานที่พอมีความรู้อยู่บ้างแต่ก็มีบางอย่างที่อาจจะจะเป็นความรู้เก่าไปแล้วก็ได้เพราะความรู้ไม่มีตายตัวเราจึงต้องมาศึกษา มาเรียนรู้ใหม่ และมารู้จักทีในภายหลังว่าจะมีการเปิดโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ จึงตัดสินใจเข้าเรียน เพราะรู้สึกว่าจะต้องได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่จะสามารถนำไปต่อยอดได้มากกว่าแค่ในโรงเรียนแน่นอน

...เมื่อเข้าไปถึงได้รู้...

เมื่อเข้าไปเรียนในช่วงแรกก็ได้ทันทีเลยว่าโรงเรียนพลเมืองมีอะไรน่าสนใจเยอะมากเพราะว่าด้วยตัวหลักสูตรที่ถึงแม้จะจัดหลักสูตรที่เป็นหลักไว้ก็ตาม แต่ถ้านักเรียนสนใจเรื่องอะไร ก็สามารถจัดหาวิทยากรมาสอนได้ ซึ่งเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะเข้ามาเรียน “สมัครรู้ลือ” ยิ่งกว่าอ่านตามป้ายโฆษณา การเข้ามาเรียนทำให้รู้ว่าเป็นไปตามที่โฆษณาไว้ทุกประการ ทำให้รู้สึกโชคดีที่วันนั้นตัดสินใจเข้ามาเรียนและได้เป็นหนึ่งในนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลคงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย”

...เพราะบางอย่างเพิ่งรู้ตอนเป็นนักเรียนพลเมือง... หากจะถามเรื่ององค์ความรู้จากผู้อำนวยการสาวสวยคนนี้ คงจะปฏิเสธไม่ได้แน่นอนว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ และรอบรู้จริง ๆ แต่ใครจะรู้ว่าองค์ความรู้ที่มียังไม่ update ยังไม่สดใหม่ ยังไม่เป็นปัจจุบัน อย่างเช่นในเรื่องของรัฐธรรมนูญในเรื่องของหน้าที่ของพลเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ความคาดหวังก่อนเข้าเรียน สมดังหวังเมื่อเข้าเรียนทุกประการ) โรงเรียนพลเมืองสอนให้เรา “รู้ในสิ่งที่รู้อยู่แล้วมากขึ้น”

...จะบทบาทไหน การทำงานก็ยังมี...

ไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการหรือเป็นนักเรียนพลเมืองต่างก็ต้องแบ่งเวลาในการทำหน้าที่ของตนเองกันทั้งนั้นแน่นอนว่าการสวมหมวกหลายใบย่อมมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของเวลาตามมาอยู่ หากแต่อยู่ที่การจัดสรรและตามงานให้ทันนั้น เรื่องของความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น บทบาทหน้าที่ ผอ. ก็ไม่ทิ้งบทบาทหน้าที่นักเรียนพลเมืองก็ไม่เท แต่ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดดในยุคปัจจุบันนี้ ทำให้เกิดการสื่อสารที่ง่ายขึ้น แม้ในช่วงเวลาที่ติดข้อราชการไปเรียนไม่ได้แต่ก็ยังสามารถเรียนรู้ด้วย

ตนเองภายหลังได้ ซึ่งเกิดจากความอนุเคราะห์ของคณาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ upload file เอกสารให้เรียนรู้ภายหลัง เพราะนี่คือความพิเศษของโรงเรียนพลเมือง แม้จะขาดเรียนไปบ้างแต่ก็ไม่มีการติด ร. ติด 0 หรือ มส. ดังเช่นโรงเรียนในระบบของกระทรวงศึกษาธิการทั่วไปด้วยบทบาทของผู้บริหารคือการบริหารสถานศึกษามีคำสั่งที่ต้องทำตามแต่ก็สามารถสั่งการมอบหมายให้ผู้อื่นดูแลแทนได้ แต่บทบาทของนักเรียนพลเมืองไม่สามารถสั่งการหรือมอบหมายให้ใครดูแลแทนได้ การเป็นพลเมืองต้องเป็นด้วยตนเองสั่งให้ใครเป็นแทนไม่ได้และเมื่ออาจารย์ผู้สอนสั่งให้ทำนโยบายสาธารณะก่อนจบนั้นหมายความว่ามีความรับผิดชอบของตนเองในฐานะนักเรียนพลเมือง เป็นความรับผิดชอบที่ต้องทำร่วมกันกับเพื่อน ๆ และนั่นก็หมายความว่าเวลาแห่งการเป็นนักเรียนใกล้จบ เวลาแห่งการเรียนรู้ที่สนุกสนานใกล้เสร็จสิ้น แต่จะทำอย่างไรให้โลกจำ นโยบายสาธารณะก็ต้องไม่ธรรมดา

...ไม่ธรรมดาสมราคาคุย...

นโยบายสาธารณะที่โรงเรียนพลเมืองตำบลคงครั้งน้อยทำก็คือ การต่อต้านยาเสพติดในเยาวชน และการจัดการขยะ แม้จะได้รับโจทย์การบ้านมาให้ทำนโยบายสาธารณะเพียงแค่ 1 นโยบาย แต่ด้วยประสิทธิภาพที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนพลเมืองทุกคนนั้นจะทำ 2 นโยบาย คงจะไม่เกินด้านแน่นอน ซึ่งการทำกิจกรรมในครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างสูงสุดของชุมชน ของโรงเรียนเลยก็ว่าได้ นอกจากจะดำเนินการแคในชุมชนของตนเอง ของโรงเรียนตนเองแล้วยัง**สามารถขยายผลไปสู่โรงเรียนในเครือข่ายได้อีกมากกว่า 10 โรงเรียน ขยายผลสู่ชุมชนใกล้เคียงได้มากกว่า 10 พื้นที่** เพราะเรื่องของยาเสพติดและขยะเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสของทุกคนอยู่แล้ว ซึ่งแต่ละโรงเรียนที่เราขยายผลไปนั้นก็นำไปขยายต่อสู่วงกว้างขึ้นไปอีก จากการเข้าเรียนโรงเรียนพลเมืองในครั้งนี้ทำให้สามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับมาขยายต่อครูในโรงเรียน ครูในโรงเรียนไปขยายต่อนักเรียน จนเกิดเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนที่**ได้เข้าร่วมโครงการ Zero Waste School** และก็ไม่ผิดหวัง โรงเรียน**สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศการกำจัดขยะระดับจังหวัด** มาได้อย่างภาคภูมิใจ ซึ่งทั้งหมดนี้มาจากการขยายองค์ความรู้ของผู้อำนวยความสะดวกที่ชื่อว่า ...“อัญญรัตน์ แสนภูมิ”...

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

แน่นอนตั้งแต่แรกเลยว่าโรงเรียนพลเมืองเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรหลักแค่ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งคือหลักสูตรที่ผู้เรียนอยากรู้อะไรแล้วโรงเรียนจะจัดให้นั่นคือสิ่งที่พิเศษที่หาที่ไหนไม่ได้ เพราะบางครั้งพื้นที่ที่เรา เราคิดว่ารู้ดีที่สุดแต่นั้นอาจจะเป็นความคิดที่ผิดก็ได้แต่ที่พิเศษมากขึ้นไปกว่านั้นคือโรงเรียนพลเมืองสามารถจัดหลักสูตรให้เหมาะสม

กับผู้เรียนต้องการได้เพราะถ้าเป็นที่อื่นหรือโรงเรียนอื่น ๆ เราจะไม่สามารถกำหนดวิชาเรียนเองได้ เพราะถูกจัดการมาให้หมดเรียบร้อยแล้ว แต่โรงเรียนพลเมืองคือ

“ฉันจัดมาให้คุณเพียงแค่นี้แหละแต่ที่เหลือคุณอยากเรียนอะไรคุณสามารถออกแบบ พูดคุยกับเพื่อน กับทางผู้ประสานงานโรงเรียนได้เลย”

สำหรับนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเอง การที่มีเพื่อนร่วมชั้นมาจากหลากหลายสาขาอาชีพ หลากหลายช่วงวัย แม้ว่าทุกคนจะมีความรู้แตกต่างกันแต่เมื่อทุกคนเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมืองแล้วก็รักใคร่สามัคคีกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนพลเมืองที่ได้กำหนดครวมนั้นได้ เดินหน้าไปด้วยกันได้อย่างสวยงามได้ การเข้ามาเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมือง นอกจากจะได้โอกาสพัฒนาตนเองโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแล้ว เรายังสามารถส่งต่อความดีงามจากการเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมืองไปยังคนใกล้ชิด ส่งต่อไปยังคนในครอบครัว คนในที่ทำงาน และส่งออกความดีงามนี้ไปยังคนที่เราได้มีโอกาสได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปในวงกว้างมากขึ้นได้

นางอัญญรัตน์ แสนภูมิ
ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าม่วงวิทยาคม
และนักเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย

| ...พลเมืองสร้างชาติ...

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย ...

โรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย เป็นโรงเรียนพลเมืองแห่งที่ 9 ของจังหวัดร้อยเอ็ด **นโยบายสร้างชื่อของโรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย** นั้นก็คือนโยบายการต่อต้านยาเสพติดในเยาวชน และการจัดการขยะ โดยขยายผลสู่นักเรียนในโรงเรียนตนเองก่อนเพราะเป็นทรัพยากรกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ จนสามารถขยายผลนโยบายไปสู่โรงเรียนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงได้มากกว่า 10 โรงเรียน และชุมชนอีก 10 กว่าพื้นที่ เพราะเรื่องของยาเสพติดเป็นเรื่องที่ต้องเร่งแก้ปัญหาเนื่องจากในชุมชนมีเยาวชนที่เป็นกำลังของบ้านเมืองอยู่เป็นจำนวนมากอีกทั้งขยะที่เป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสของทุกคนอยู่แล้วการนำนโยบายกำจัดขยะไปขยายผลต่อควบคู่กับนโยบายต่อต้านยาเสพติดจึงไม่ใช่เรื่องยากของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย จน**เกิดเป็นนวัตกรรมแก้ไขปัญหามลพิษของโรงเรียน เข้าร่วมโครงการ**

Zero Waste School จนสามารถคว้ารางวัลชนะเลิศการกำจัดขยะระดับจังหวัด มาได้ ผ่านการดำเนินงานภายใต้โรงเรียนพลเมืองที่ปรับเปลี่ยนเทคนิค กลยุทธ์ จาก การเรียนในรั้วโรงเรียนพลเมืองมาใช้ จนเกิดการพัฒนาและประสบความสำเร็จในลำดับ ต่อมา

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู่ ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองดงครั้งน้อย”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองดงครั้งน้อย ประกอบด้วย

1. นางอัญญรัตน์ แสนภูมิ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมปลายขนาดกลาง ในตำบล ดงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเด่นที่เป็นผู้นำอยู่ในสายเลือด พุดจาไพเราะ ฉะฉาน ฟังชัด ครบรูปไปด้วยองค์ความรู้ที่รอบตัว หากแต่เชื่อมั่นว่า ความรู้ไม่มีวันหยุดนิ่งตามกาลเวลาการหาคำถามความรู้ใหม่ใส่ตัวจึงเป็นเรื่องสำคัญหาก จะพัฒนาตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้ตำบลดงครั้งน้อยสามารถขยายผล เพื่อแก้ไขปัญหาขยะเสพติด แก้ไขปัญหาขยะได้มากถึง 10 กว่าพื้นที่ใกล้เคียงจนประสบความสำเร็จอีกทั้งยังได้รับรางวัลชนะเลิศ Zero Waste School ในการกำจัดขยะ หากแต่ความสำเร็จที่เกิดไม่ใช่ความสำเร็จของใครทั้งหมด แต่เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการร่วมมือกันของทุกคนในชุมชน ทำให้ชุมชนตำบลดงครั้งน้อยตระหนักถึงปัญหาขยะ และปัญหาของยาเสพติดมากขึ้นหากแต่การตระหนักโดยปราศจากการลงมือทำ คงจะไม่ใช้สำหรับนักเรียนพลเมืองดงครั้งน้อยเพราะทุกคนต่างร่วมกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดจนทำให้สามารถเรียกได้ว่าตำบลดงครั้งน้อยเป็นพื้นที่แห่งการปลอด ยาเสพติดในระดับตำบลก็คงจะไม่ผิด

โรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย

โรงเรียนพลเมืองดงครั่งน้อย ดำเนินจัดอบรมนักเรียนในโรงเรียน และเยาวชน ด้านยาเสพติด

จากใจผู้สอน ปี 2560

“เรียนอย่างมีความสุข ทุกข์เมื่อไหร่ก็เลิกเรียน”

โรงเรียนพลเมืองเป็นโรงเรียนที่เปิดกว้าง มีอิสระ ไม่มีการบังคับ แม้การดำเนินงานจะเต็มไปด้วยความท้าทายแต่หากเปรียบเทียบเป็นการเดินทางก็จะมีขวากหนามขวางกั้นอยู่มากมายแต่หากเราฟันฝ่าขวากหนามนี้ไปได้เราจะเห็นผลตอบรับที่ดีเกินคาด “ไม่คิดว่าทุกพื้นที่ที่ทุกชุมชนจะให้ความสนใจในสิ่งที่เราทำ การเรียนตลอดหลักสูตรเต็มไปด้วยความสุข สนุก ถ้าหากเมื่อไหร่เริ่มรู้ว่าเป็นทุกข์ให้เลิกเรียน เพราะนี่ถือเป็นการเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพหากจะถามว่าเหนื่อยหรือไม่กับการต้องไปสอนอาจจะเหนื่อยบ้างแต่เพราะมันคือความสุข สุขที่ได้ทำ สุขที่ได้สอน สุขที่ได้ให้ (ความรู้) ทำให้การเรียนการสอนจึงเต็มไปด้วยความสุข “ผู้สอนพร้อมให้ ผู้เรียนพร้อมรับ” เพียงเท่านั้นก็ไม่มียะไรต้องกังวล

“เรียนอย่างมีความสุข
ทุกข์เมื่อไหร่ก็เลิกเรียน”

“เขาทุ่มเท เราทุ่มเท”

เพราะความสำเร็จไปเดี่ยวๆ อาจจะยากเราต้องอาศัยความสามารถความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพียงเท่านี้การสร้างพลเมืองไปพร้อม ๆ กันในหลาย ๆ พื้นที่ก็ไม่ใช่เรื่องที่ยากอีกต่อไปแล้วมีทั้งความสุข ได้ทั้งความรู้ นี่คือโรงเรียนพลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2560

ดร.จิรวรรณ สิทธิศักดิ์

ประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด
ในฐานะผู้สอน

ความต่อเนื่องของโรงเรียนพลเมืองยังคงไฟแรง แม้สถาบันพระปกเกล้า
จะถอยห่าง แต่การดำเนินการสร้างพลเมืองของชาวร้อยเอ็ดด้วยตนเอง
ยังคงดำเนินการต่อ

**รายชื่อคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด**

1. นางสาวจิรวรรณ สิทธิศักดิ์	ประธานกรรมการ
2. ร้อยตำรวจโท ไพฑูรย์ ทวะลัย	รองประธานกรรมการ
3. นางโพสพ โพธิ์บุผา	รองประธานกรรมการ
4. ดาบตำรวจครรชิต ผริตะโกมล	กรรมการ
5. นายอุดมศักดิ์ แสงสุรินทร์	กรรมการ
6. นางสีลา สุขสะอาด	กรรมการ
7. นางสาววินิตา ลุนพรม	กรรมการ
8. นายสมยงค์ รังเสนา	กรรมการและเลขานุการ
9. นายประยูร โพธิ์ไชยรัตน์	ผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ

รายนามนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปี 2560

5. โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

1. นางวราพรรณ บุตรพรม	2. นายวรวุฒิ มาโยธา
3. นางรุ่งทิวา ธรณี	4. นางบัวพัน ประทุมทิพย์
5. นางรัชณีเย์ เสาสูง	6. นางสาวบุญยงขุ สินไชย
7. นางจำปี ทองดี	8. นางศศิกานต์ วงศ์วิลาศ
9. นางอรวรรณ ชะบา	10. นางไพรัตน์ เพ็งพารา
11. นายสิทธิพร ภูมิฐาน	12. นายภักดี น่วมจิต
13. นางดวงจันทร์ นำบัณฑิต	14. นายหม่อม ยางงาม
15. นางสาวธัญชนก ทรงศาศรี	16. นายทองพูล ทองเฟื่อง
17. นางอุไรวรรณ ยางงาม	18. นางสาวชนกปกเกศ เขมอ์ธนีย์
19. นางวาสนา ไกยบุตร	20. นางดารุณี ดีสงคราม

6. โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

1. นายอุไร จำรูญหิน	2. นายอ่อนตา ทองโชติ
3. นายชำนาญ ประทุมสินธุ์	4. นายอำพร ศรีโพธิ์ทอง
5. นายไพโรจน์ กอหาญ	6. นายลม สมหวัง
7. นางอรสา บำรุงรส	8. นายทรงกลด โยธราช
9. นางไพเราะ เชื้ออ่อน	10. นายสกล คารวะ
11. นายวิเศษ ประโยชน์ลา	12. นายทรงฤทธิ์ อินทวิชา
13. นางสาวจันทร์เพ็ญ แผล่งสนาม	14. นายพงษ์พัฒน์ พิมพ์เสน่ห์
15. นายอภิชาติ ทานะเวช	16. นายหอมหวาน ทานะเวช
17. นายโกสินทร์ โคตรสินธุ์	

7. โรงเรียนพลเมืองพนมไพร

1. นายวิระ เสม็ง
2. นางสาวณีย์ ชันโมลี
3. นายทองคำ ทองเอก
4. นายไสว แสนยันต์
5. นายดุสิต ดวงประภา
6. นางบุญเพ็ง โวท
7. นางชู บวบหอม
8. นายสมจิตร สังสนา
9. นายทองแดง แสนศรี
10. นายอดุลย์ ชัยสมบัติ
11. นางสาวทรีภรณ์ วงษ์สามารถ
12. นายสุนทร วงศ์คำจันทร์

8. โรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย

1. นายมิตร เขาน้อย
2. ว่าที่ ร.อ.บุญมี มะณีแสง
3. นายเถวียง ลุยตัน
4. นายอำนวยการ หาญโยธา
5. นายพิชิต ลุยตัน
6. นางสาวจนากร วงษ์ชาติ
7. นายบุญยงค์ แสนอ่อน
8. นางเลียม น้อยบาท
9. นางสุพิตร ไชยบุญมี
10. นายกิตติ รูปใส
11. นางสาวทิพย์สุดา อากาศไชย
12. นางวรรณนัช สิริธินสาร
13. นางศิรินันท์ เวียงคำ
14. นายอภิรักษ์ สัพโส
15. นายเปรมประชา จันทร์ใหม่
16. นายสุวิทย์ ศรีส่อง
17. นางสาวพัชราภรณ์ ชมเชย
18. นางสาวเนียง แสงพารา
19. นางเกษร อ่อนทรัพย์
20. นางสาวปิยมาศ แสนเสนา
21. นางประเพ็ญ อ่างศรี
22. นางเรียน บัวลอย

9. โรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย

1. นายหอมเล็ง ทวีนันท์
2. นางสาวลี พนมเขต
3. นายนรภัทร ธรรมนาม
4. นายถวิล ประทุมทอง
5. นายสัจจา อินทร์พันธ์
6. นางสมภาร คงสุดี
7. นางคำ ทองใส
8. นางอัญญรัตน์ แสนภูมิ
9. นายแสนยาภรณ์ แสนภูมิ
10. นายนิพนธ์ นครวงศ์
11. นางศิริทรัพย์ สังคะพันธ์
12. นางหอมจันทร์ บุญครอง
13. นายอนุชา สาแก้ว
14. นายธีรภาพ ไช้สังข์
15. นางสาวจันทร์จิรา เวียงคำ
16. นางสาวพิชญาภา สีหา
17. นางสาวมยุรี พลสามารถ
18. นายแก้วประเสริฐ หาพันธ์
19. นางนิราวรรณ ทวีนันท์
20. นางสาวรินดา กุลวงษ์
21. นางสาวนันทพร ออมอด
22. นางสาวอรนุช ปรีดา
23. นางสาวเพ็ญประภา การประกอบ
24. นางสาวกิตติยา พันธุ์หนองหัว
25. นางสุธิษา กะตะไท
26. นายณรงค์เดช หงทะณี
27. นางสาวมัทคี พิลาบ
28. นายสุวรรณ บุญสงกา

รายงาน

เล่มรายงานโครงการปฏิบัติการส่งเสริมความเป็นพลเมืองเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน ประจำปี 2559.

เล่มรายงานการถอดบทเรียน โครงการปฏิบัติการส่งเสริมความเป็นพลเมืองเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน ภายใต้ โครงการปฏิบัติการเสริมสร้างพลังพลเมือง (KPI-CE) ประจำปี 2560.

เล่มรายงานข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยสภาพลเมืองร้อยเอ็ด “เวทีพลเมือง : การนำเสนอ นโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน” ประจำปี 2561.

เล่มรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนพลเมือง โดยศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.ประจำปี 2559 - 2562.

หนังสือ “๑๐ ร้อยพันความคิดถึงพ่อ จากอีเมลของยอดเยี่ยม โดย ยอดเยี่ยม เทพธรรานนท์”

สัมภาษณ์

จิรวรรณ สิทธิศักดิ์, ประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ไพฑูริย์ ทวะละลีย์, ประธานกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

อุปกรณ์ ดีเสมอ, ผู้อำนวยการกองกิจการสภามงคลการบริหาร ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ครรชิต ผริตระโมมล, กรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ประยูร โพธิ์ไชยรัตน์, ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

สัญญา ช่องวารินทร์, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

สีลา สุขสะอาด, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

พยนต์ ปัญญา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

จตุพล คำแดงไสยย์, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

อภิฉัตร ภูสนาม, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2563

ประภากร โพธิ์หมุด, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2563

สิทธิพร ภูมิฐาน, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2563

อำพร ศรีโพธิ์ทอง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2563

วีระ เสมัง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

มิตร เขาน้อย, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

อัญญรัตน์ แสนภูมิ, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

สมยศ รังเสนา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลดินดำ อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

อัมพร พัสตร, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

วิทวัส บุญทา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

สุเกียรติ สุขนานอก, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

โยธิน อุปรา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

คุณเต็ม กุรัง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

นรา ไพรสุวรรณ, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนาवल อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2563

ศิลารักษ์ เขียวสนาม, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2563

เขียนและเรียบเรียงโดย

นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์
นางสาวสุภาวรัตน์ พรหมสวัสดิ์

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

ออกแบบปก

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

ขอขอบคุณ

คำแนะนำ : ดร.ศรัณยู หมั่นทรัพย์
: นายชูศักดิ์ ปัญญามูล
: นางสาวจันทจิรา วัฒนพงษ์
: นายสุพจน์ พากเพียร
: นายวัชรวิภา ธิตินันท์

ขอขอบคุณ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด นักเรียนโรงเรียนพลเมืองร้อยเอ็ดทุกท่าน
สำหรับข้อมูลและรูปภาพประกอบ การดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (ฝั่งทิศใต้)
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9525 โทรสาร 0-2143-8172
www.kpi.ac.th

The Office of Promoting Politics of the People,
King Prajadhipok's Institute
The Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80th
Birthday Anniversary 5th (Southern Zone)
120 Moo 3 Chaengwattana Road, Thung Song Hong, Laksi District,
Bangkok 10210
Tel: +662-141-9525 Fax: +662-143-8172

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (ฝั่งทิศใต้)
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9525 โทรสาร 0-2143-8172

www.kpi.ac.th

